

मेल्लेख राजपत्र

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ९ , संख्या: ३

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति: २०८२/०३/२२ राजपत्रमा प्रकाशित मिति: २०८२/०३/२३

भाग - २

मेल्लेख गाउँपालिकाको बेरुजु फस्यौट कार्यविधि, २०८२

प्रस्तावना:

नेपालको संविधान र विद्यमान कानुनी व्यवस्था अनुसार स्थानीय तहहरूमा पारदर्शिता, जवाफदेहिता र वित्तीय अनुशासन कायम राख्नु अत्यन्त आवश्यक रहेको छ। मेल्लेख गाउँपालिकाले आफ्ना वार्षिक योजनाहरू तथा कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने क्रममा सार्वजनिक स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग सुनिश्चित गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुस गर्दै आएको छ। यसै क्रममा, समयमै बेरुजु रकमको पहिचान, समीक्षा तथा निवारण गरी वित्तीय व्यवस्थापनलाई पारदर्शी, जिम्मेवार र परिणाममुखी बनाउनका लागि स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी मेल्लेख गाउँपालिकाले बेरुजु फस्यौट कार्यविधि तर्जुमा गरी प्रकाशित गरेको छ ।

परिच्छेद १ – प्रारम्भिक

१.१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

क) यस कार्यविधि को नाम “मेल्लेख गाउँपालिकाको बेरुजु फस्यौट कार्यविधि, २०८२” रहेको छ ।

ख) यो कार्यविधि मेल्लेख गाउँपालिकाको कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भए देखि लागु हुनेछ ।

१.२ परिभाषा:

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,

क. “संविधान” भन्नाले नेपालको संविधान सम्झनु पर्दछ ।

ख. “स्थानीय तह” भन्नाले मेल्लेख गाउँपालिका सम्झनु पर्दछ र सो शब्दले जिल्ला सभालाई समेत जनाउँछ ।

ग. “गाउँपालिका” भन्नाले मेल्लेख गाउँपालिका गाउँ कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

- घ. “सभा” भन्नाले मेल्लेख गाउँपालिकाको गाउँ सभा सम्झनु पर्दछ ।
- ङ. “गाउँ सभा” भन्नाले संविधानको धारा २२२ को उपधारा (१) बमोजिमको गाउँ सभा सम्झनु पर्दछ ।
- च. “जिल्ला सभा” भन्नाले संविधानको धारा २२० को उपधारा (१) बमोजिमको जिल्ला सभा सम्झनु पर्दछ ।
- छ. “बडा” भन्नाले मेल्लेख गाउँपालिकाका सबै वडा सम्झनु पर्दछ ।
- ज. “स्थानीय कानून” भन्नाले गाउँ सभाले बनाएको कानून सम्झनु पर्दछ ।
- झ. “आर्थिक वर्ष” भन्नाले प्रत्येक वर्षको साउन महिनाको एक गते देखि अर्को वर्षको असार महिनाको मसान्तसम्मको बाह्र महिनाको अवधि सम्झनु पर्दछ ।
- ञ. “कार्यालय” भन्नाले स्थानीय तहको कार्यपालिकाको कार्यालय र सो अन्तर्गतका कार्यालयहरू वा इकाईहरू समेतलाई सम्झनु पर्छ ।
- ट. “कार्यालय प्रमुख” भन्नाले कार्यालयको प्रशासकीय प्रमुख भई कामकाज गर्न तोकिएको पदाधिकारी वा व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।
- ठ. “कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय” भन्नाले महालेखा नियन्त्रक कार्यालय मातहत रहने गरि स्थापना भएका कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय सम्झनु पर्दछ ।
- ड. “आन्तरिक लेखापरीक्षण” भन्नाले मेल्लेख गाउँपालिकाले तोकेको शाखा वा अधिकृतबाट हुने वा स्थानीय तहको अनुरोधमा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट हुने आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्झनु पर्दछ ।
- ढ. “अन्तिम लेखापरीक्षण” भन्नाले स्थानीय तहको महालेखापरीक्षकको कार्यालयबाट हुने लेखापरीक्षण सम्झनुपर्दछ ।
- ण. “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ८४ बमोजिमको मेल्लेख गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनु पर्छ ।
- त. “लेखा उत्तरदायी अधिकृत” भन्नाले आफ्नो र मातहत कार्यालयको आर्थिक प्रशासन संचालन गर्ने, वार्षिक बजेट तयार गर्ने र सो बजेट निकासी प्राप्त गरि खर्च गर्ने अधिकार सुम्पने, बजेट तथा कार्यक्रम अनुसार हुने आर्थिक कारोवारको लेखा राख्ने र राख्न लगाउने, लेखा विवरण तयार गर्ने गराउने, विनियोजन, राजस्व, धरौटी, जिन्सी र अन्य जुनसुकै कारोवारको आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण गराउने, बेरुजु नियमित गर्ने गराउने, असुल उपर गर्ने गराउने वा मिन्हा गर्ने गराउने कर्तव्य भएको स्थानीय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनुपर्छ ।
- थ. “जिम्मेवार व्यक्ति” भन्नाले लेखा उत्तरदायी अधिकृतबाट अधिकार सुम्पिए बमोजिमको कार्य संचालन गर्ने, जिम्मा लिने, खर्च गर्ने, लेखा राख्ने, आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण गराई बेरुजु फर्स्यौट गर्ने गराउने, सरकारी नगदी जिन्सी असुल उपर गर्ने गराउने तथा दाखिल गर्ने कर्तव्य भएको व्यक्ति सम्झनुपर्छ र सो शब्दले स्थानीय तहको कामको लागि सरकारी नगदी वा जिन्सी लिई वा नलिई सो काम फर्स्यौटको जिम्मा लिने जुनसुकै व्यक्ति समेतलाई जनाउछ ।

- द. “बेरुजु” भन्नाले प्रचलित कानून बमोजिम पुर्याउनु पर्ने रित नपुर्याइ कारोबार गरेको वा राख्नु पर्ने लेखा नराखेको तथा अनियमित वा बेमनासिब तरिकाले आर्थिक कारोबार गरेको भनि लेखापरीक्षण गर्दा औल्याइएको वा ठहर्याइएको कारोबार सम्झनुपर्छ ।
- ध. “सम्परीक्षण” भन्नाले आन्तरिक वा अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएको बेरुजुको सम्बन्धमा पेश हुन आएका स्पष्टिकरण वा प्रतिक्रिया साथ संलग्न प्रमाण तथा कागजातको आधारमा गरिने फर्स्यौट सम्बन्धी कार्यलाई सम्झनुपर्छ र सो शब्दले सभाबाट गठित लेखा समितिबाट प्राप्त सुझाव वा निर्देशनका आधारमा गरिने परीक्षण वा अनुगमन कार्य समेतलाई जनाउँछ ।
- न. “सैद्धान्तिक बेरुजु” भन्नाले रकम रहित अर्थात् रकम किटान नभएको बेरुजु सम्झनु पर्दछ । अर्थात् बेरुजु महलमा अङ्क समावेश नभएको बेरुजु सम्झनु पर्दछ । बेरुजुमा वित्तीय विवरणमा परेको असर किटान गर्न सकिदैन।रकमगत रूपमा पहिचान गरिए पनि प्रणालीगत वा नीतिगत कानुनी कमजोरीको कारण कुनै पक्षलाई जिम्मेवार बनाउन कठिन हुन्छ।यसले नीति, नियम, कार्य प्रणाली, प्रभावकारिता तथा व्यवस्थापनको सक्षमता, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली आदि विषयमा देखिएका कमि कमजोरीहरूलाई बेरुजुको लगत महलमा अङ्क समावेश नगरी औल्याइएको व्यहोरालाई जनाउँदछ ।
- न. “लगती बेरुजु” भन्नाले रकम सहित अर्थात् अङ्क किटान भएको बेरुजु सम्झनु पर्दछ । यसले आर्थिक कारोबार (आय, व्यय वा धरौटी) मा त्रुटी र हानि-नोक्सानी हुन गई कुनै निश्चित पक्षबाट घटी आय वा व्यय हुन गएको कारणबाट निश्चित रकम असुल उपर गरेर वा नियमित गरेर वा प्रमाण कागजात पेश गरेर मात्र फर्स्यौट गर्नु पर्ने बेरुजुलाई जनाउँदछ । उक्त शब्दले सारभूत रूपमा वित्तीय विवरणमा उल्लेखित रकम कलमलाई असर पार्ने बेरुजु समेतलाई जनाउँदछ ।

१.३ बेरुजु फर्स्यौट निर्देशिकाको उद्देश्यहरू

स्थानीय तहको बेरुजु फर्स्यौट सम्बन्धी यस निर्देशिकाले मूलतः निम्न उद्देश्यहरू पूरा गर्न सहयोग गर्नेछः

- प्रचलित कानून अनुसार आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षणका बेरुजुहरूको विवरणको उचित अभिलेख राख्ने र समायोजित सम्परीक्षण र फर्स्यौटमा सहयोग पुर्याउने,
- आर्थिक कार्यप्रणाली सुधार गरी निश्चित समयभित्र बेरुजु हुने दर घटाउन मद्दत गर्ने,
- स्थानीय सरकार प्रति आम नागरिकको विश्वासमा अभिवृद्धि गर्ने,
- वित्तीय अनुशासन कायम गरी नागरिक प्रतिको जवाफदेहिता अभिवृद्धि गर्ने।

परिच्छेद २ – बेरुजु विश्लेषणका क्षेत्रहरू, सम्बोधन खाका र लगत व्यवस्थापन

२.१ बेरुजु न्यूनीकरण विश्लेषणका क्षेत्रहरू

स्थानीय तह लगायतका सम्बन्धित निकायहरूले सैद्धान्तिक बेरुजुसँग सम्बन्धित जोखिमक क्षेत्रहरूको पहिचान गरि सोको सम्बोधनका लागि कार्ययोजना बनाई कार्यन्वयनमा जानु पर्दछ । यस सन्दर्भमा निम्न क्षेत्रहरूमा आधारित भै फर्स्यौटगत र व्यवहारगत उपायहरूको अबलम्बन गर्नु पर्ने देखिन्छः

क्षेत्र	हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
१. बजेट तथा योजना व्यवस्थापन	आन्तरिकीकरण गर्न आवधिक योजना तयार गरि लागु नगरेको	- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ र स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ अनुसार स्थानीय तहको समग्र विकासका लागि सबै क्षेत्रगत सवालहरू सम्बोधन हुने गरी दीर्घकालीन सोच तथा प्राथमिकताका आधारमा आवधिक योजना तयार गर्नु पर्ने। - आवधिक योजनालाई कार्यपालिकाबाट विधायिकी प्रक्रिया पूरा गरी स्वीकृति प्रदान गर्ने र कार्यान्वयनका लागि प्रकाशन गरी सम्बन्धित महाशाखा/शाखा, वडा कार्यालय, सहयोगी निकाय तथा अन्य स्थानीय संघ/संस्था र सरोकारवालालाई उपलब्ध गर्ने गराउने व्यवस्था गर्नुपर्ने। - आवधिक योजना कार्यान्वयन पश्चात सोका आधारमा बेरुजु फर्स्यौट प्रक्रिया अगाडि बढाउनु पर्दछ।	विषयगत समितिहरू, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र योजना शाखा प्रमुख
	आवधिक योजना र वार्षिक योजना बीच तालमेल हुन नसकेको	- स्थानीय तहको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम/योजना तर्जुमाका चरण तथा कार्य अन्तर्गत आवधिक योजनाको नतिजामा पुग्ने योगदान सम्बन्ध देखाउने व्यवस्था मिलाउनुपर्ने। (यसका लागि स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ ले तोकेको अनुसूची २५- गाउँपालिका स्तरीय विषय क्षेत्रगत आयोजना तथा कार्यक्रम सूची तयारी ढाँचा प्रयोग गर्नुपर्ने र तयार गरिएको भए बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नुपर्ने)	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, विषयगत शाखाहरू वा महाशाखा र जिम्मेवार अधिकारी
	स्रोत सुनिश्चितता बिना बजेटमा स्रोत राख्ने प्रचलन कायमै रहेको	- आन्तरिक आय नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने राजस्व बाँडफाँट, रोयल्टी, वित्तीय हस्तान्तरण एवं प्रदेश सरकारसँग बाँडफाँट भई प्राप्त हुने रकम र वित्तीय हस्तान्तरणबाट प्राप्त हुन सक्ने स्रोत, अन्य अनुदान एवं जनसहभागिता र आन्तरिक ऋणको विवरणको आधारमा तोकिएको समय भित्र स्रोत अनुमानलाई अद्यावधिक गरी कुल स्रोतको अनुमान गर्ने। - आगामी आर्थिक वर्षको कुल बजेट रकम हनुमान गरेपछि आवश्यक प्रशासनिक तथा कार्यालय सञ्चालन खर्च छुट्याई बाँकी रकमबाट विकास कार्यक्रमका लागि बजेट सीमा निर्धारण गर्ने। (यसका लागि स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८ ले तोकेको प्रक्रियागत कार्यहरू अनुरूप अनुसूची २२- बजेट सीमा निर्धारण ढाँचा प्रयोग गर्नुपर्ने र यदि तयार गरिएको भए, बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नुपर्ने)	स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, प्रमुख प्रशासकीय प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी

- बजेट तथा योजना व्यवस्थापन
- राजस्व व्यवस्थापन
- खरिद तथा खर्च व्यवस्थापन
- लेखापालन र प्रतिवेदन
- अभिलेख व्यवस्थापन
- आन्तरिक नियन्त्रण र
- नीति, कानून र जिम्मेवार बहन ।

२.२ बेरुजु फर्स्यौट तथा सम्परीक्षण सम्बोधन विश्लेषण खाका

स्थानीय तहको अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनहरूमा उल्लेखित बेरुजु फर्स्यौटका लागि कानुनी आधार र कार्य प्रक्रियागत अवस्था अनुरूप बेरुजुको वर्गीकरण अनुसार प्रबन्धात्मक विश्लेषण खाका निम्नानुसार रहेको छः

(यस सम्बोधन विश्लेषण खाकामा स्थानीय तहले आवश्यकता अनुसार बेरुजुका सम्बन्धित सम्बोधन प्रक्रियाहरू थप गर्नु पर्ने)

२.२.१ सैद्धान्तिक बेरुजु

	अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन २०७४ को दफा १७ बमोजिम मध्यमकालिन खर्च संरचना तयार नगरेको	- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा २४ मा उल्लेखित कानुनी व्यवस्था र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले जारी गरेको स्थानिय तहको मध्यमकालिन खर्च संरचना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८ मा तोकीएका प्रक्रियाहरु अवलम्बन गरी मध्यमकालिन खर्च संरचना तयार गर्ने । - तयार भएको मध्यमकालिन खर्च संरचना कार्यपालिकामा आवश्यक छलफल गरी स्वीकृतीका लागि पेश गर्ने । - कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको भएको मध्यमकालिन खर्च संरचनालाई अनुमोदनका लागि वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमको साथमा सभामा पेश गर्ने । - सभाबाट पारीत गरी स्वीकृत भईसकेपछि बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने ।	सभा, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, योजना शाखा र जिम्मेवार अधिकारी
	बजेट स्वीकृत वा विनियोजन पश्चात कार्यविधी तथा प्रक्रियाहरु तय गर्ने परिपाटी कायमै रहेको र यसमा पनि लामो समय लाग्ने गरेको	स्थानिय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ अनुसार सभाबाट स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि भएका प्रबन्धनात्मक कार्यहरुको व्यवस्था - सभाबाट बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत भए पश्चात कार्यपालिकाले वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम साउन १५ गतेभित्र वा यथाशीघ्र वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम पुस्तिका प्रकाशन गर्नुपर्ने (अनुसुभी २८)। - विषयगत शाखा र एकाइ प्रमुख तथा वडा सचिवले निर्धारित ढाँचाँमा वार्षिक विकास कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यतालिका कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम कार्यान्वयनको जिम्मेवारी हस्तान्तरण गर्नु पर्ने (अनुसुची २९) - नयाँ आर्थिक वर्षको साउन महिनाको १५ गतेभित्र कार्यपालिकाबाट स्थानीय ज्याला, निर्माण सामाग्री र ढुवानीको दररेट निर्धारण गरी स्वीकृत गराउनु पर्ने । - आर्थिक वर्ष सुरु भएको महिनाभित्र आयोजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि वार्षिक खरिद योजना अध्यक्ष र गुरुयोजना कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी सो अनुसार खरिद व्यवस्थापन कार्य	कार्यपालिका, प्रमुख परशासकीय अधिकृत योजना शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

		गर्नुपर्ने (अनुसूची ३०) । एकीकृत कार्यान्वयन कार्ययोजना अनुसार अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समितिले वार्षिक अनुगमन तथा मुल्याङ्कन योजना बनाइ स्वीकृतिको लागि कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्ने ❖ यी प्रबन्धनात्मक कार्यहरूको विवरणहरू सहित बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने ।	
	बजेट स्वीकृत गर्दा समयको पालन नहुने देखिएको	स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४ मा उल्लेखित निम्न व्यवस्थाहरूको पालना गरी बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने: - कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको बजेट तथा कार्यक्रम सँग सम्बन्धित सबै दस्तावेजहरू(वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम आर्थिक विधेयक, विनियोजन विधेयक) उपाध्यक्ष वा कार्यपालिकाले तोकेको कार्यपालिकाको कुनै सदस्यले असार १० गतेभित्र स्वीकृतिका लागि सभामा पेश गर्नुपर्ने । - सम्बन्धित दस्तावेज सभामा पेश भएको १५ दिन भित्र आवश्यक छलफल र प्रक्रिया पश्चात सभाले असार मसान्त सम्म आगामि आर्थिक वर्षको बजेट कार्यक्रम तथा सोसँग सम्बन्धित विधेयकहरू स्वीकृत गर्नुपर्ने ।	सभा, कार्यपालिका, विषयगत समितिहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी
	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई गाउँ सभाले बजेट पारित गरेको मितिले ७ दिन भित्र गाउँपालिका अध्यक्षबाट अख्तियारी प्रदान हुने नगरेको	मेल्लेख गाउँपालिकाको गाउँ सभाबाट स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि पालिकाको अध्यक्षले ७ दिनभित्र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्चको अख्तियारी पत्र (म.ले.प.फा.नं.३०) अनुसार बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था आगामी आर्थिक वर्ष देखि पूर्ण पालना गर्ने प्रतिबद्धता सहित बेरुजु फर्स्योट प्रक्रिया अगाडि बढाउनु पर्ने ।	कार्यपालिका र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

	उचित आधार र पुष्ट्याई विना रकमान्तरहरू हुने गरेको र प्रचलित कानूनले तोकेको सीमाभन्दा बढी रकमान्तर गरेको	- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७९ बमोजिम कार्यपालिकाले कुनै शीर्षकबाट पूँजीगत शीर्षकमा पच्चीस प्रतिशत सम्म रकमान्तर गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको हुँदा तोकेको सीमाभन्दा बढी रकमान्तर गरिएमा उचित कारण/आधार पुष्ट्याई र स्थानीय तहलाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन सहित कार्यपालिकाले लेखा समितिमा छलफल गराई सभाबाट निर्णय गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने। (रकमान्तर सम्बन्धी अभिलेख र नियन्त्रणका लागि बजेट रकमान्तर विवरण (म.ले.प.फा.नं. ३०४) अनिवार्य रूपमा प्रयोग गर्नु पर्ने र बेरुजु फस्यौटका लागि यस फाराम सहित अन्य आवश्यक कागजातहरू सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	सभाबाट स्वीकृत कार्यक्रम भन्दा फरक कार्य गरी खर्च गर्ने गरेको वा स्वीकृत कार्यक्रम बेगर भुक्तानी गरिसकेपछि रकमान्तर वा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने गरिएको वा स्वीकृत बजेट भन्दा बढी खर्च हुने गरेको	- उचित कारण/आधार/पुष्ट्याई र स्थानीय तहलाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन गरी स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७९ बमोजिमको रकम रकमान्तर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई वा बजेट थपघट/कार्यक्रम संसोधन सभाबाट पारित गराई बेरुजु फस्यौटका लागि निर्णयको विवरण, बजेट रकमान्तर विवरण (म.ले.प.फा.नं. ३०४), बजेट थपघट/कार्यक्रम संसोधन विवरण (म.ले.प.फा.नं. ३०४ख) र अन्य कागजातहरू पेश गर्नु पर्ने। - यदि उचित आधार पुष्ट्याई नभए वा स्थानीय तहलाई हानी नोक्सानी भए, आवश्यक नियमसंगत प्रक्रिया सहित सभाको निर्णय बमोजिम बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	पुर्वतयारी सम्पन्न नभै ठेक्का व्यवस्थापन गर्ने गरिएको र यसो हुँदा समयमा	आयोजना कार्यान्वयन तालिका र सो अनुसार कार्यान्वयनको नभएको अवस्थामा न्यायोचित म्याद थप वा सम्झौता बमोजिम कारवाही गरी आवश्यक विवरणहरू सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी

	काम नहुने र आयोजनाको लागत अनावश्यक रूपमा बढ्ने गरेको		
	आर्थिक वर्षको अन्त्यमा अत्यधिक खर्चहरू हुने गरेको र सो कारणले गर्दा नतिजा प्रभावकारी नभएको	स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ मा स उल्लेख भए बमोजिम वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम अन्तर्गतको वार्षिक विकास कार्यक्रम स्वीकृति तथा कार्यान्वयन कार्ययोजना (अनुसूची २८) अनुसार कार्य तर्जुमा र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३५ बमोजिम स्वीकृत भएको कार्यक्रममा अनुसूची २ बमोजिमको प्रगति विवरण तयार गरी, उक्त प्रगति विवरणको कार्यालयगत समीक्षा गरी आवश्यक सुधारका कार्यहरू गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको हुँदा सो बमोजिम कार्य सम्पादन वा कार्यक्रम कार्यान्वयनको सुनिश्चितता गरी कार्ययोजना, प्रगति विवरण समीक्षा र अन्य विवरणहरू सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	फजुल खर्च नियन्त्रण	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ (सरकारी रकम खर्च गर्ने कार्यविधि) र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ (९) अनुरूप औचित्य कायम सहित आवश्यक खर्च र मितव्ययिता सम्बन्धी मापदण्ड एवं नीति तर्जुमा गरी सो को कार्यान्वयन गरी बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन प्रमुख र जिम्मेवार अधिकार
२. राजस्व व्यवस्थापन	लक्ष्य भन्दा कम राजस्व संकलन भएको	- सभाबाट स्वीकृत वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा आर्थिक वर्षका लागि प्राप्त हुन सक्ने राजस्व, आय र अनुदानको अनुमानमा कम प्राप्त वा असुली हुनुका मनासिव र यथार्थ कारणहरू सहित स्वीकृत राजस्व अनुमान, राजस्व प्रतिवेदन र अन्य कागजातहरू बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने। - आगामी वर्षहरूमा आवश्यकता अनुसार Revenue Improvement Action Plan RIAP तयार गरी	स्थानीय राजस्व परामर्श समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,

		लागू गरी राजस्व प्रक्षेपण यथार्थपरक बनाउँदै लैजानु पर्ने।	राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
आफ्नो क्षेत्रभित्र आय संकलन हुन सक्ने क्षेत्रको पहिचान गरी अभिलेख व्यवस्थित नगरेको	नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, का २०७४ ले दिएको अधिकार क्षेत्र बमोजिम करका दायरा अ फराकिलो बनाई क्षेत्रगत रूपमा करदाताहरूका लगत जि म.ले.प.फा.नं. १११ लगायत अन्य स्रोतका विवरण पहिचान गरी अभिलेख वा स्वीकृत प्राप्त कर प्रणालीमा विवरणहरू अद्यावधिक गरी बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी	
करको दायरा अनुसार कर संकलन नभएको वा आन्तरिक राजस्वले प्रशासनिक खर्चलाई समेत थेग्न नसक्नु	नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, का २०७४ ले दिएको अधिकार क्षेत्रलाई वस्तु स्थितिको विश्लेषणका आधारमा परिचालन गरी करको दायरा वृद्धि गर्दै स्थानीय तहको आर्थिक ऐन वा कानूनहरू अनुसार उचित कर प्रणालीको कार्यान्वयन गर्दै लैजाने व्यवस्था गरी बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी	
आम्दानी नबाँधेको वा फरक आम्दानी बाँधेको	स्थानीय आर्थिक कानून वा अन्य सम्बन्धित कानून कार्यण अनुसार सो रकम आम्दानी बाँधी बैंक दाखिला गरी दाखिला भौचर, प्राप्ति रसिद (म.ले.प.फा.नं. १०१),गोश्वारा भौचर (राजस्व) (म.ले.प.फा.नं. १०३) र अन्य कागजातहरू सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने। (यदि कुनै मनासिव कारण विना आम्दानी नबाँधेको भए, कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने)	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी	
शीर्षकगत भिन्नता हुन गै राजस्व हिसाब बेमेल रहेको	महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृते एकीकृत आर्थिक सङ्केत प्रमुख वर्गीकरण र व्याख्या, २०७४ अनुसार कारोवार र शाखा शीर्षकगत हिसाब मिलान रिर्भस भौचर मार्फत गरी प्राप्ति रसिद, दैनिक राजस्व/आम्दानी किताब, राजस्व-आम्दानीको मासिक फाँटवारी र अन्य सम्बन्धित विवरणहरूमा समेत शीर्षक सुधार गरी बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी	

	नगदी रसिद नियन्त्रण खाता अघावधिक नगरेको कारणले गर्दा वडाहरुबाट प्राप्त राजस्व भिडान नभएको	वडागत रूपमा प्राप्ति रसिद नियन्त्रण खाता (म.ले.प.फा.नं. ९०४) को प्रयोग गर्ने व्यवस्था गरी प्राप्ति रसिद नियन्त्रण खाता (म.ले.प.फा.नं. १०१), नगद राजस्व आम्दानी बैंक दाखिला विवरण (म.ले.प.फा.नं. १०६क), राजस्व प्राप्तिको बैंक नगदी किताब (म.ले.प.फा.नं. १०८) लगायत अन्य कागजातहरु बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने। (राजस्व संकलनका लागि सफ्टवेयरको पूर्ण प्रयोगको व्यवस्था गरी राजस्व व्यवस्थापन सुधार गर्न सकिने)	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	वडाहरुले समयमा राजस्व रकम बैंक दाखिला गर्ने नगरेको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ५८ अनुसार करदाताबाट प्राप्त रकम रसिद काटी सोही दिन बैंक दाखिलाको व्यवस्था रहेको हुँदा वडाहरुको वस्तु स्थिति र बैकिङ सुविधाका आधारमा व्यवस्थाको कार्यान्वयन गराउने र मनासिव कारण बाहेकले ढिला रकम दाखिला गरिएको भए जिम्मेवार कर्मचारीहरुलाई सचेत गराई बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने ।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
३. खरिद तथा खर्च व्यवस्थापन	खरिद योजना नबनाएको र सो को पालना नगरेको	सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम (१) कार अनुसार सार्वजनिक निकायले एक वर्ष भन्दा बढी हुने योजना वा आयोजनाको खरिद गर्दा वा वार्षिक दर करोड भन्दा बढी रकमको खरिद गर्दा खरिदको गुरुयोजना तयार कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी लागू गर्नु पर्ने र सोही नियमावलीको नियम ८ बमोजिम वार्षिक दश लाख भन्दा बढी रकमको (१) खरिद गर्नु पर्ने भएमा आगामी वर्षको अनुमानित वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्दा आगामी आर्थिक वर्षमा गर्ने खरिद योजना तयार गरी गाउँपालिका अध्यक्षबाट स्वीकृत गरी लागू गर्नु पर्ने व्यवस्थाको अनिवार्य परिपालना गरी आवश्यकता अनुसार तोकिएको ढाँचामा तयार गरी सार्वजनिकिकरण गर्नु पर्ने । (स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ को अनुसूची ३० मा तोकिएको ढाँचामा खरिद गुरुयोजना र वार्षिक योजना तयार गर्नु पर्ने र सोही आधारमा अन्य विवरणहरु सहित बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने ।)	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	टुक्राटुक्रा गरेर सोझै खरिद गरी मिलोमतो	गाउँपालिकालाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन गरी कार्यपालिकाले आवश्यक प्रक्रियाहरु पूरा गरी लेखा समितिको राय लिई सभाको निर्णय बमोजिम	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका,

गरीएको	- बेरुजु फस्यौट प्रश गर्नु पर्ने। - निम्न प्रवन्धात्मक व्यवस्थाहरूको आगामी वर्षहरूमा सुनिश्चितता गर्नु पर्ने। - सकेसम्म सोझै खरिद नगर्ने, सोझै खरिद गर्नु पर्दा सूचीकृत गराएर गर्ने र सोझै खरिद भएको खरिद विवरण मासिक रूपमा सार्वजनिक गर्ने।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
स्पेसिफिकेसन, लागत अनुमान तयार नगरी तथा बोलपत्र आह्वान नगरी प्रतिस्पर्धा बेगर सोझै खरिद कार्य गरेको	गाउँपालिकालाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन गरी कार्यपालिकाले आवश्यक प्रक्रियाहरू पूरा गरी लेखा समितिको राय लिई सभाको निर्णय बमोजिम बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
खरिद वा निर्माण कार्यको गुणस्तर कम रहेको	खरिद एकाइबाट सिफारिस भए अनुसार निर्माण कार्यको पुँजीगत खर्चहरूलाई प्राविधिकबाट जाँच गरी प्रमाणित गरिएपछि सो सम्बन्धित बिल, भरपाई र अन्य कागजात भुक्तानीका लागि आर्थिक प्रशासन शाखामा पठाउने व्यवस्था अनुरूप कार्यको गुणस्तर कम देखिएमा जिम्मेवार व्यक्तिहरूलाई सजक वा कार्यपालिकाको सिफारिस बमोजिम बेरुजु फस्यौट प्रक्रिया अगाडी बढाउनु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
पर्याप्त प्रतिस्पर्धा नगराई खरिद गरिएको	स्थानीय तहलाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन गरी कार्यपालिकाले आवश्यक प्रक्रियाहरू पूरा गरी लेखा समितिको राय लिई सभाको निर्णय बमोजिम बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

			र जिम्मेवार अधिकारी
	समय वृद्धि गरी लागत बढाएको	उचित आधार मनासिव कारण बाहेकको अवस्थामा कुनै पनि कार्य वा खरिदको म्याद थप नगर्ने र खरिद सम्झौतामा उल्लेखित शर्तहरूको पालना सुनिश्चितताका साथ खरिद कार्यको व्यवस्थापन गर्ने गराउने व्यवस्था र स्थानीय तहलाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन गरी कार्यपालिकाले आवश्यक प्रक्रियाहरू पूरा गरी लेखा समितिको राय लिई सभाको निर्णय बमोजिम गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु पर्ने ।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	अनुदान तथा सहायताको उपयोगिता एवं प्रभावकारीताको मापन नभएको	वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तयारीमा योजना अनुमान तथा छनौट गर्दा आवधिक योजनाको लक्ष्यसँग सम्बन्ध स्थापित भएको र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ३२ को उपदफा (३)अनुसारको चौमासिक आय व्ययको विवरण स्थितिको कार्यपालिकामा समीक्षा गरी भएका आवश्यक निर्देशित सुधारात्मक कार्यहरू अनुसारका विवरणहरू सहित बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने ।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	<u>उपभोक्ता समितितर्फ</u>		
	उपभोक्ता समिति र गाउँपालिकाबीच भएको अनुसूची २ बमोजिमको सम्झौतामा आर्थिक वा अपूर्ण विवरण भरी सम्झौता गरिएको	सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ को (३) मा उल्लेख विवरणहरू र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट जारी गरिएको स्थानीय तहको प्र उपभोक्ता समिति गठन परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४ (नमूना) अनुसार उपभोक्ता समिति र पालिका बीच अनुसूची २ बमोजिमको सम्झौता आंशिक वा अपूर्ण विवरण भरी गरिएको सम्झौतामा त्यस्तो हुनुको मनासिव कारण वा औचित्य र स्थानीय तहलाई कुनै हानी नोक्सानी भएको नभएको यकिन गरी आवश्यक कागजातहरू सहित कार्यपालिकाले लेखा समितिमा छलफल गराई आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी बेरुजु फर्स्यौटका लागि	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

		पेश गर्नु पर्ने।	
	उपभोक्ता समितिको परिचालन र नियन्त्रण नतिजामुलक नभएको	सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ मा स उल्लेखित प्रबन्धात्मक व्यवस्थाहरू सार्वजनिक परीक्षण, खर्चको सार्वजनिककरण, तोकिएको अवस्थामा बाहेक हेभी मेशीन प्रयोग गर्न नपाउने, अन्य निर्माण व्यवसायीबाट काम गर्न नपाउने लगायतको उचित कार्यान्वयन र संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट जारी भएको स्थानीय तहको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यविधि, २०७४ (नमूना) अनुसारको अनुगमन, र अन्य व्यवस्थाहरूको सुनिश्चितताको व्यवस्था गरी बेरुजु फस्यौटको प्रक्रिया अगाडि बढाउनु पर्ने ।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	जनसहभागिताको हिसाब स्पष्ट एवं वास्तविक नहुँदा कामको गुणस्तर कायम नभएको र आयोजनाको दिगोपनमा समस्या देखिने गरेको	स्थानीय स्रोत साधनका लागि स्थापित मापदण्ड तथा नर्सको समुचित उपयोग व्यवस्था मिलाउने र उपभोक्ता समितिमा संचालन कार्यविधि तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ९७ मा रहेका व्यवस्थाहरू बमोजिम कार्य संचालन, अनुगमन र नियन्त्रण सम्बन्धित कार्य प्रक्रियाहरूको सुनिश्चितता गर्नु पर्ने। (जनसहभागिताबाट सञ्चालन भएको आयोजना/योजनामा खर्च भएका विवरणका आधारमा सोधभर्ना/भुक्तानी प्रदान गर्न तथा कुल लागत अनुमानको आधारमा भएको यथार्थ काम र त्यसमा जनसहभागिताको अंश यकिन गरी उपभोक्ता मार्फत भएको कामको अभिलेखन राख जनसहभागितामा सम्पादित कार्यको प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं. ५१४) तयार गर्नु पर्ने र यसलाई बेरुजु फस्यौटमा पेश गर्न सकिने)	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
४. लेखापालन र प्रतिवेदन	समयमा आर्थिक प्रतिवेदन र आम्दानी खर्चका फाँटवारीहरू तयार नगरेको	सरकारी लेखा निर्देशिका, २०७३ को ४.६ (खाता प्रविष्टि), प्रन ४.११ (खर्चको प्रतिवेदन), ४.१४ (खर्चको फाँटवारी), ८.३ (राजश्व लेखा प्रविष्टि । ८.८ (राजश्वको प्रतिवेदन) मा उल्लेख गरिए अनुसार र अन्य आवश्यक राजश्व र खर्च लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदनसँग सम्बन्धित स्वीकृत आवश्यक म.ले.प. फारामहरू तयार गरी बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	लेखा ढाँचाको प्रयोग गरी आर्थिक	स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७६ (२) बमोजिम स्थानीय तहले आफ्नो कारोबारको लेखा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको सिफारिसमा महालेखापरीक्षकबाट	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,

	अभिलेख व्यवस्थित रुपमा राख्ने नगरेको	स्वीकृत भएको ढाँचामा राख्नु पर्ने व्यवस्था अनुरूपका सम्बन्धित म.ले.प. फारामहरूको प्रयोग गरी सो प्रयोग भएको फारामहरू सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	गलत शीर्षक वा स्रोत फरक गरी लेखाङ्कन गरीएको	सरकारी लेखा निर्देशिका, २०७३ को ४.१३ मा उल्लेख गरिए अनुसार खर्च शीर्षक वा स्रोत वा बजेट शीर्षक वा रकम फरक पर्ने गई लेखांकन भएमा त्रुटीहरूलाई लेखामा समायोजन भौचर मार्फत सुधार गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने ।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	काम र भुक्तानी बीच तालमेल नभएको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ र सरकारी लेखा निर्देशिका, २०७३ को ४.५.१ मा उल्लेख गरिएको खर्च लेखाङ्कन कार्यविधि अनुसार सम्बन्धित भुक्तानी आदेश (म.ले.प. फा.नं. २०४), भुक्तानीको रसिद/भर्पाई र अन्य प्रमाणहरू सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
	कार्यालयको श्रेस्ताको अभिलेख र वास्तविक खर्चको हिसाब फरक परेको	सरकारी लेखा निर्देशिका, २०७३ को ४.५.३ मा उल्लेख प्र गरिए बमोजिम नर्स र अन्य आन्तरिक नियन्त्रणको प्र व्यवस्था गर्ने गोश्वारा भौचर (म.ले.प.फा.नं. २०३ वा २०३ अ क), खर्चसँग सम्बन्धित आवश्यक कागजातहरू, भुक्तानी आदेश (म.ले.प. फा. नं. २०४), भुक्तानीको रेसिद/भर्पाई (म.ले.प.फा.नं. २०६) र खर्च तर्फको बैंक हिसाब मिलान विवरण (म.ले.प.फा.नं. २१२) बमोजिम वास्तविक खर्चको हिसाब मिलान गरी सप्रमाण बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नुपर्ने।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	विभाज्य कोषको हिसाब समयमा नै मिलान नभएको	अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ५, ६, ७ र ८ अनुसार बाँडफाँटबाट प्राप्त भएको रकमलाई म.ले.प. फा. नं. ११८ प्रयोग गरी लेखांकन गर्ने र मासिक रूपमा तयार गरिने राजस्व बैंक हिसाब मिलान विवरण (म.ले.प.फा.नं. १०९) मा भिडान गरी विवरणहरू	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन

		सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	सरकारी कारोबार निर्देशिका, २०७६ ले तोके अनुसारका कोषहरू वा खाताहरू भन्दा बाहिरका कोषहरू वा खाताहरू संचालनमा रहेको	सरकारी कारोबार निर्देशिका, २०७६ को परिच्छेद ४ अनुसार ग-५ (स्थानीय तह विविध कोष खाता) मा उल्लेखित खाताहरू र प्रक्रियाहरूको व्यवस्थाहरू अनुसार कोष वा खाताहरू संचालन गरी बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी
५. अभिलेख व्यवस्थापन	जिन्सी निरीक्षण नगरेको	सम्पत्ति तथा जिन्सी मालसामानको भौतिक परीक्षण गरि दुरुपयोग रोक्ने तथा समय समयमा मर्मत सम्भार, संरक्षण लिलाम, बिक्री र मिनाहा गर्न सुझाव दिन सम्पत्ति/जिन्सी निरीक्षण गरी मालसामानको निरीक्षण फाराम (म.ले.प.फा.नं. ४११) व्यवस्था गरी विगतमा निरीक्षण नगर्ने जिम्मेवार कर्मचारीलाई सचेत गराई बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने ।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी
	जिन्सी अभिलेख नराखेको	जिन्सी अभिलेख व्यवस्थापनका लागि जिन्सी मालसामान सम्पत्ति खाता (खर्च भएर जाने) (म.ले.प.फा.नं. ४०७),सम्पत्ति खाता (खर्च भएर नजाने) (म.ले.प.फा.नं. ४०८), भाडामा दिएको/लिएको सम्पत्ति अभिलेख किताब (म.ले.प.फा.नं.४१६), सरकारी जग्गाको लगत किताब म.ले.प.फा.नं.४१७), सरकारी भवनको लगत किताब (म.ले.प.फा.नं. ४१७क) लगायतका म.ले.प. फारामहरू जिम्मेवार व्यक्तिहरूबाट अद्यावधिक गराई बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी
	सारवजनिक सम्पति व्यवस्थापन प्रणाली(PAMS) लागु नगरेको	सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली लागू गर्ने र अघिल्लो प्रक सम्पत्तिहरूको विवरण समेत अद्यावधिक गरी आवश्यक जि विवरणहरू सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी

	सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण सम्बन्धि उचित अभिलेख नभएको	स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ९७ अनुरूप प्रमु सार्वजनिक सम्पत्ति निरीक्षण गरी मर्मत कार्ययोजना बनाई जि मर्मत गर्ने/गराउने र सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख र सो को नियमित रूपमा समीक्षाको व्यवस्था गरी सोसँग सम्बन्धित विवरणहरू बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी
६.आन्तरिक नियन्त्रण	आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार भए पनि लागु नगरीएको	स्थानीय सरकार संचालन न. २०७४ को दफा ७८ र संघीय का मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले जारी गरेको अधि आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८ बमोजिम स्थानीय तहको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली निर्देशिका गवा दिग्दर्शन तयार गरी लागू गरी बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी
	आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीमा भएका कमी कमजोरीहरू सुधार नगरेको	समय अनुकूल र आवश्यकता अनुसार क्षेत्रगत, जोखिमहरू न्यूनीकरणका लागि, स्थानीय तहमा लागू भएको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली मा परिमार्जनहरू गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	सबै प्रकारको आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरिक्षण नगरीएको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ को दफा ३४ र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ (२) मा उल्लेख भए बमोजिम आन्तरिक लेखापरीक्षणको सुनिश्चितता सहित आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ८६ (४) अनुसार आन्तरिक लेखापरीक्षण नगर्ने वा नगराउने, सेस्ता पेश नगर्ने र जवाफ दिने आलटाल गर्ने कर्मचारी भएमा, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले नियम अनुसार कारवाही गरी सोको विवरणहरू सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने ।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	नियमित कार्यहरूका लागि नम्स बनाई लागु नगरेको	स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ (६) कार अनुसार खर्च गर्दा नियमितता, मितव्ययिता, प्रभावकारीता र अधि औचित्य कायम गरी कार्य सम्पादन गर्न आवश्यक नम्स र जि बनाई लागू गरी बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

			र जिम्मेवार अधिकारी
	मासिक रूपमा सेस्ता र बैंक खाताको हिसाब मिलान विवरण तयार नगरेको	राजस्वको बैंक हिसाब मिलान (म.ले.प.फा.नं. १०९) र प्रमुख खर्चतर्फको बैंक हिसाब मिलान विवरण (म.ले.प.फा.नं. आथि २१२) विवरण मासिक रूपमा बैंक हिसाब मिलान विवरण जिम्म तयार गरी वा गर्न लगाई उक्त विवरणहरू पेश गरी वेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	इन्धन खर्चलाई मितव्ययी बनाउन इन्धन खर्चको मापदण्ड तयार नभएको र कोटा निर्धारण गरी लगबुक राख्ने व्यवस्था नभएको	संगठनको उद्देश्य र कार्यप्रकृति अनुसारका आन्तरिक कार्य नियन्त्रणका क्षेत्रहरू, सवालहरू र आवश्यक विषयहरू समेटी अधिव इन्धन खर्चको मापदण्ड कार्यविधि तर्जुमा गर्ने र सवारी साधन र जि प्रयोगकी लगवक (म.ले.प.फा.नं. ९०५। अद्यावधिक गरी वेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
७। नीति, कानुन र जिम्मेवारी वहन	गाउँपालिकाले आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धि कानुन बनाउन बाँकी रहेको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ को दफा ६१ बमोजिमको स्थानीय तहमा आर्थिक कानून निर्माण र तर्जुमा गरी वेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	स्रोत संकलन विकास निर्माण तथा सेवा प्रवाहको लागि	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ६१ बमोजिमको स्थानीय तहमा आर्थिक कानून, प्रमुख स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७४ आर्थिक बमोजिमको खरिद नियमावली र अन्य	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,

	आवश्यक पर्ने सबै कानूनहरू तर्जुमा नगरीएको	आवश्यक कानूनहरू तयार र कार्यान्वयन गरी बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	वित्तीय अनुशासन कायम नगर्ने उपर उचित कारवाही नभएको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ५४ बमोजिम नगदी, जिन्सी दुरूपयोग वा मर्स्यौट र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४को दफा ७६ (६) बमोजिम लेखा राखे जिम्मेवारी पाएको कर्मचारीले ठीकसँग लेखा कारणले कुनै हानी नोक्सानी भएमा सम्बन्धित, कर्मचारीबाट असुल उपर गरी बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको आय लेखा सफ्टवेयर संचालनमा नल्याइएको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ६२० (३) मा कुनै प्रणाली विकास गर्नुपर्ने भएमा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको स्वीकृति लिनुपर्ने व्यवस्था रहेको हुँदा महालेखा नियन्त्रक कार्यालयको स्वीकृती लिई आय लेखा सफ्टवेयर संचालनमा ल्याई सम्बन्धित विवसगहरू सहित बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी
	गाउँपालिकाले शिक्षा नियमावली अनुसार दरबन्दी मिलान नगरेको	शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम ९२ बमोजिम कार्यपालिका दरबन्दीको व्यवस्थापन वा मिलान गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	कानून र प्रक्रिया विपरीत करारमा कर्मचारीहरू भर्ना गरीएका	स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्र तथा कार्यबोझ विक्षेपण गरी तयार र सभाबाट स्वीकृत संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका अनुसार करारमा लिन मिल्ने हुँदा सभाबाट आवश्यक संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण तर्जुमा गरी व्यवस्थित गराउने र फरक परेमा कानून	

		बमोजिम सम्बन्धित पदाधिकारीहरूबाट रकम असुल गरी बेरुजुफस्यौट गर्नु पर्ने।	
	<u>सामाजिक सुरक्षा तर्फ</u>		
	सामाजिक सुरक्षा अभिलेखको अद्यावधिक विवरण उपलब्ध नभएको	सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७५को दफा १८ बमोजिम सामाजिक सुरक्षाको अभिलेख र सामाजिक सुरक्षा नियमावली, २०७६ को नियम १२ बमोजिमको सम्बन्धित स्थानीय तहले आफूले भत्ता वितरण गर्ने नागरिकको वडागत रूपमा अन्तिम सूची तयार गरी अनुसूची ३ बमोजिमको ढाँचामा अभिलेख राखि, सोको आधारमा बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी
	गाउँपालिका स्तरको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समितिबाट सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको नियमित अनुगमन, मुल्याङ्कन तथा सुपरीवेक्षण नभएको	सामाजिक सुरक्षा नियमावली, २०७६ को नियम २२ बमोजिम स्थानीय तहको अध्यक्ष वा प्रमुखले अनुगमन गर्नु व्यवस्था अनुरूपको अनुगमन प्रतिवेदन र अन्य सम्बन्धित कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी
	गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र वितरण गरीएको सामाजिक सुरक्षा भत्ताको चौमासीक तथा वार्षिक विवरण सम्बन्धित कार्यालयमा पेश नगरेको	सामाजिक सुरक्षा नियमावली, २०७६ को नियम २३ अनुसार स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्र भित्र वितरण गरिएको सामाजिक सुरक्षा भत्ताको चौमासिक तथो वार्षिक विवरण नियमावलीको अनुसूची ६ बमोजिमको ढाँचामा तयार विभाग तथा प्रदेशको सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी विषय हेर्ने निकायमा तुरुन्तै पठाई सोको विवरणहरूको आधारमा बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र जिम्मेवार अधिकारी
	सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको	सामाजिक सुरक्षा नियमावली, २०७६ को नियम १२ (९) प्रमुन खु अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणको विभागले जिम् तोके बमोजिम सम्बन्धित स्थानीय तहको	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र

	विवरण गाउँपालिकाको वेभ साइटमा राख्नु पर्ने समग्र व्यवस्थाको परीपालना नभएको	वेभ साइटमा राखि सोको विवरणको आधारमा बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने ।	जिम्मेवार अधिकारी
--	--	---	----------------------

२.२ असुल गर्नु पर्ने बेरुजु

हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
राजस्व असुली दाखिला		
राजस्व दाखिला देखाइएको तर त्यसलाई पुष्ट्याई गर्ने आधार (बैङ्क भौचर) पेश नभएको	राजस्व दाखिला पुष्ट्याईको प्रमाण उपलब्ध नभएमा वा राजस्व अभिलेख अनुसार बैंक भिडान नभएमा उल्लेखित रकम असुल उपर गरी दाखिला भौचर, राजस्व विवरण र अन्य आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु पर्ने ।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
राजस्व बक्यौता रहिरहेको	स्थानीय तहको कर प्रणाली वा अभिलेखमा देखिएको राजस्व बक्यौता असुल उपर गर्ने प्रवन्धहरू सचेतना र सूचना प्रकाश वाट राजस्व बक्यौता रकम संकलन गरिभौचर, राजस्व विवरण र अन्य आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु पर्ने	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
आन्तरिक आय आर्जनका लागि लगाइएका ठेक्काहरूमा सम्झौता विपरित छुट दिएको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायी ऐन, २०७४ स्थानीय आर्थिक कानूनमा उल्लेखित व्यवस्थाहरू अनु दिइएको छुट वा मिन्हा बाहेकको रकम असुल उपर दाखिला भौचर, निर्णयको विवरण र अन्य आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु पर्ने ।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
प्राकृति श्रोत उपयोगका लागि	मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,

हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
बिक्री गर्दा मूल्य अभिवृद्धि कर असुल गर्नुपर्नेमा नगरेको	को दफा १५ अनुरूप मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने वस्तुहरूको बिक्री वितरण स्थानीय तहले मूल्य अभिवृद्धि कर असुल उपर गर्नु व्यवस्था बमोजिम कर असुल उपर गरी दाखिला भौचर अन्य आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फस्य गर्नु पर्ने।	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
नियमानुसार करकट्टी नगरेको र कट्टी भएको रकम समयमा राजस्व दाखिला नभएको	आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम दफा ८७, ८८ र ८९ अनुसार कर कट्टी गर्नु पर्नेमा नगरिएको भए, सम्बन्धित व्यक्ति वा निकायबाट असुल उपर गरी वा कट्टी भएक रकम समयमा राजस्व दाखिला नभएको भए, कर कट्टी रकम तुरुन्तै सम्बन्धित राजस्व खातामा दाखिला गरी दाखिला भौचर र अन्य आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
सम्पत्ति कर, घर बहाल कर र अन्य राजस्व बक्यौता असुली नगरेको	राजस्व बक्यौता असुली गर्दा नियमानुसार जरिवाना व व्याज रकम असुल गराउने व्यवस्था मिलाउने र असुला हुन नसकेको अवस्था भएमा आवश्यक प्रक्रिया पूरा गरी सभामा बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
प्रचलित कानून बमोजिम असुल गर्नुपर्ने भनेदा घटी राजस्व असुली गरेको	स्थानीय तहको आर्थिक ऐन, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ र अन्य प्रचलित कानून बमोजिम उक्त घटी राजस्व रकम असुल उपर असुल गरी दाखिला भौचर, राजस्व विवरण र अन्य आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने ।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख, राजस्व शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
बढी भुक्तानी		

हाल देखिएका बेरूजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
कानुनी व्यवस्था बेगर व्यक्तिहरूलाई नियुक्त गरी पारिश्रमिक तथा सुविधाहरू भुक्तानी गरीएको	स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्र तथा कार्यबोझ विश्लेषण गरी तयार र सभाबाट स्वीकृत संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा नियुक्ति नभएको हकमा स्थानीय तहलाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन गरी कार्यपालिकाले लेखा समितिमा छलफल गराई सभाबाट आवश्यक संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण तर्जुमा गरी व्यवस्थित गराउने र फरक परेमा कानून बमोजिम सम्बन्धित पदाधिकारीहरूबाट रकम असुल गरी बेरूजु फस्यौट गर्नु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
कानूनमा तोकिए भन्दा बढी पारिश्रमिक तथा सुविधाहरू भुक्तानी गरीएको	स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ८८ अनुसार स्थानीय सेवाका कर्मचारीको तलब प्रदेश सरकार तोके बमोजिम हुने र सो को व्यवस्था नभए सम्म नभए सम्म नेपाल सरकारले तोके बमोजिम हुने व्यवस्था रहेको हुँदा तोकिए भन्दा बढी पारिश्रमिक तथा सुविधाहरू भुक्तानी गरिएमा सम्बन्धित पदाधिकारीहरूबाट रकम असुल गरी दाखिला भौचर, तलब एवम् सुविधा वझलिएको विवरण र अन्य आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरूजु फस्यौट गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
सामाजिक सुरक्षा भत्ता दोहोरो भुक्तानी भएको र मृत्यु भैसकेकाहरूको नाममा समेत	सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७५ को दफा १९ मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिको नाम हटाउने	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
भुक्तानी गराएको	व्यवस्था उल्लेख गरेको र सोही ऐन को दफा २१ मा झूटा विवरण पेश गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिएमा सो भत्ता बराबरको रकम असुल गरी निजलाई विगो बराबर जरिवाना लगाउने व्यवस्था बमोजिम सम्बन्धित व्यक्तिहरू वा हकवालाबाट उल्लेखित रकम असुल गरी दाखिला भौचर, भत्ता बझिलिएको विवरण र अन्य आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु पर्ने।	
नापी किताबमा देखिएको कार् भन्दा फिल्ड निरीक्षणबाट देखिएको कार्य कम भएको	सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२३ अनुसार प्राविधिक नाप जाँच गरी नापी किताबमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्य सम्पादनको आधारमा भुक्तानी गर्न सम्बन्धित कर्मचारीहरूलाई सचेत गराई बढी भुक्तानी भएको रकम असुल उपर गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
उपभोक्ता समितिलाई लागत अनुमान अनुसारको खर्च भन्दा बढी भुक्तानी गरीएको	सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९७ क (४) बमोजिम उपभोक्ता समितिबाट गरिने कार्यहरूको अ भुक्तानी गर्दा लागत अनुमानमा उल्लेखित मूल्य अभिवृद्धि कर, ओभरहेड कन्टिन्जेन्सी रकम र जनसहभागिताको अंश कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिनु पर्ने व्यवस्था रहेको हुँदा सो रकम असुल उपर वा पछिल्लो किस्ताहरूमा मिलान गरी दाखिला भौचर, भुक्तानीको विवरण, जनसहभागितामा सम्पादित कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
	(म.ले.प.फा.नं. ५१४५ र अन्य आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरुज फस्यौट गर्न पर्ने ।	
ओभरहेड र मुल्य अभिवृद्धि कर जस्ता भुक्तानीहरू पनि उपभोक्ता समितिलाई दिइएको	सार्वजनिक खरीद नियमावली २०६४ को नियम ९७ कार्य (४) बमोजिम उपभोक्ता समितिबाट गरिने कार्यहरूको भुक्तानी गर्दा लागत अनुमानमा उल्लेखित मूल्य अभिवृद्धि कर, ओभरहेड कन्टिन्जेन्सी रकम र जनसहभागिताको अंश कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिनु पर्ने व्यवस्था रहेको हुँदा उक्त रकम असुल उपर वा पछिल्लो किस्ताहरूमा मिलान गरी दाखिला भौचर, भुक्तानीको विवरण, कट्टा गरिएको विवरण र अन्य आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने ।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
उपभोक्ता समितिबाट गरिने कार्यहरूमा जनसहभागिताको अंश समेतको भुक्तानी भएको	सार्वजनिक खरीद नियमावली २०६४ को नियम ९७ (४) बमोजिम उपभोक्ता समितिबाट गरिने कार्यहरूको भुक्तानी गर्दा लागत अनुमानमा उल्लेखित मूल्य अभिवृद्धि कर, ओभरहेड कन्टिन्जेन्सी रकम र जनसहभागिताको अंश कट्टा गरेर मात्र भुक्तानी दिनु पर्ने व्यवस्था रहेको हुँदा उक्त रकम असुल उपर वा पछिल्लो, किस्ताहरूमा मिलान गरी दाखिला भौचर, भुक्तानीको विवरण, जनसहभागितामा सम्पादित कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं. ५१४० र अन्य आवश्यक	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
	कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने ।	
नियम बमोजिम फिर्ता दिन नमिल्ने वा फिर्ता दिनुपर्ने भन्दा बढी धरौटी फिर्ता गरेको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ६६ मा तोकिए बमोजिम कार्य सम्पन्न भएपछि फिर्ता हुने धरौटी भन्दा बढी धरौटी भक्तानी भएको अवस्थामा बढी भूकानी भएको रकम सो रकम असुल उपर गहरी दाखिला भौचर, बही भक्तानी भएको विवरण र अन्य आवश्यक कागजात पेश गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने ।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
मालसमानको लागत अनुमान तयार गरी दुवानी खर्च खरिद वस्तुको प्रत्येक इकाईमा जोडीएको र पुन छुट्टै शिर्षकमा जोडेर दोहोरो दुवानी खर्च दाबी गरीएको	सार्वजनिक खरीद नियमावली २०६४ को नियम ११(२) बमोजिम मालसमानको लागत तयार गर्दा बमोजिम समावेश रकम प्रष्ट रूपमा उल्लेख भएको हुँदा दोहोरो दुवानी खर्च सम्बन्धित व्यक्ति वा फर्मबाट सो असुल उपर गरी दाखिला भौचर, लागत अनुमान र आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फस्यौट पर्ने ।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
लागत अनुमान तयार गर्दा नियमावलीको व्यवस्था विपरीत ओभरहेड थप गरी लागत अनुमान तयार गरीएकोले सो रकम भुक्तानी भएको	सार्वजनिक खरीद नियमावली २०६४ को नियम ११(२) बमोजिम मालसमानको लागत तयार गर्दा ओभरहेड समावेश गर्न नमिल्ने भएकाले लागत अनुमान उल्लेखित रकम सम्बन्धित व्यक्ति वा फर्मबाट सो रक असुल उपर गरी दाखिला भौचर, लागत अनुमान र अन्न आवश्यक कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने ।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
प्रचलित कार्य सञ्चालन निर्देशिका	प्रचलित कार्य सञ्चालन निर्देशिका	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय

हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
विपरीत तालिम तथा अन्य कार्यक्रम खर्च भुक्तानी गरेको	अनुरूप भएका खर्चहरूको औचित्य र आवश्यकता पुष्ट्याई र हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन गरी नियमित गराउनु पर्ने र सो नभएमा अस्ल उपर गरी बेरुज फस्यौट गर्नु पर्ने ।	अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
निर्माणभएका कार्यका लागि भुक्तानी गरीएको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७३ को नियम ३९ (सरकारी रकम खर्च गर्ने कार्यविधि) स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ (९) औचित्य कायम नभएको खर्च भुक्तानी प्राप्त गर्ने निकाय वा व्यक्तिहरू वा जसम्मेवार अधिकारीहरूबाट असुल उपर गरी बेरुजु फच्यौट गर्नु पर्ने ।	
<u>अन्य</u>		
अन्य निकाय वा व्यक्तिको खर्चहरू (विद्युत्, सवारी साधन, टेलिफोन, भाडा आदि) को भुक्तानी गरीएको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावत २०७७ को नियम ३९ (सरकारी रकम खर्च ग कार्यविधि) र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ दफा ७३ (९) अनुरूप औचित्य कायम नभएको खच्च भुक्तानी प्राप्त गर्ने निकाय वा व्यक्तिहरू वा जिम्मेवार अधिकारीहरूबाट असुल उपर गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
समयमा पेशकी फस्यौट नगरेको कारणले लाग्ने व्याज असुल नगरेको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ५१ बमोजिम म्याद नाघेको मिति बाट वार्षिक दश प्रतिशतका दरैले लाग्ने व्याज अनुसूची ६ वा ७ वा ८ मा	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
	तोकिएको पत्रको दाँचा अनुसार ताकेता गरी लाग्ने व्याज असुल उपर गरी बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने ।	

२.३ नियमित गर्नुपर्ने बेरुजु

बेरुजु	हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
अनियमित भएको (Compliance)	खरिद नियमावली विपरीत दोस्रो न्यूनतम दरभाउ पेश गर्ने प्रस्तावकर्ताबाट खरिद गरीएको	दोस्रो न्यूनतम दरभाउ पेश गर्ने का प्रस्तावकर्तालाई दिनु पर्ने कारण वा पुष्ट्याई पेश आ गर्ने सो नभएमा वढी भुक्तानी भएको रकम असुल उपर गरी बेरुजु फस्यौट गर्न पर्ने	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सम्पन्न कार्यको भुक्तानी गर्दा आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट प्रमाणीत कच्चावारी नरहेको	आन्तरिक लेखापरीक्षकबाट कच्चावा (म.ले.प.फा.नं. २२१) प्रमाणित हुन नसकेक मनासिव कारण सहित प्रमाणित गराई नियमित गराउनु पर्ने ।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	नियम विपरीत सोझै खरिद भएको	स्थानीय तहलाई सो कार्यबाट कुनै नोक्सानी नभएको भए, एक पटकलाई जिम्मेवार कर्मचारीहरूलाई सचेत गराई नियमित गराउनु पर्ने र दोस्रो पटक पुन दोहरिएमा कारबाहीको लागि सिफारिस नियमपूर्वक बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने ।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	विभिन्न तालिम, गोष्ठी र सेमिनारका लागि कानुन वा मापदण्डले निर्धारण	प्रचलित नर्म्स अनुसार खर्च गर्ने व्यवस्था सहित बढी भुक्तानीलाई स्थानीय	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,

बेरुजु	हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
	गरेको नम्स भन्दा बढी खर्च भएको	तहलाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन र मनासिव कारण वा औचित्यहरूका आधारमा सप्रमाण वा कागजातहरू सहित कार्यपालिकाले आवश्यक प्रक्रिया सहित लेखा समितिमा छलफल गराई सभाको निर्णय बमोजिम बेरुज फस्यौट गर्न पर्ने।	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	प्रदेशको खर्च मापदण्ड निर्देशिकामा उल्लेखित दर भन्दा बढी खर्च भुक्तानी भएको	प्रदेशको खर्च नम्स अनुसार खर्च गर्ने प्रवन्ध सहित बढी भुक्तानीलाई स्थानीय तहलाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन गरी कार्यपालिकाको सिफारिसमा लेखर्खा समितिमा छलफल गराई सभाको निर्णय बमोजिम चेरुज फस्योटा गर्नु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	२० लाख भन्दा बढी लागत अनुमान भएको जुनसुकै निर्माण कार्य, मालसमान वा सेवा खरिद बोलपत्रको माध्यमबाट हुनुपर्नेमा नभएको	सभाको निर्णय बमोजिम पहिलो पटक जिम्मेवार अधिकारीहरूलाई सचेत गर्ने दोस्रो पटक आवश्यक कारवाही गर्ने व्यवस्था सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	कानून विपरीत सल्लाहकार तथा सहयोगी नियुक्त गरी भुक्तानी गरिएको	स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार क्षेत्र तथा कार्यबोझ विश्लेषण गरी तयार र सभाबाट स्वीकृत संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

बेरुजु	हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
		नियुक्ति नभएको हकमा स्थानीय तहलाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन गरी कार्यपालिकाले लेखा समितिमा छलफल गराई सभाको निर्णय बमोजिम बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने।	
	धरौटी खाता एवं आर्थिक विवरणमा बाँकी देखिएको रकम व्यवस्थापन गर्न ध्यान नदिएको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व क नियमावली २०७७ को नियम ६५, ६६, ६७ र प्रश ६८ बमोजिम धरौटी खातामा बाँकी देखिएको रकमहरू व्यवस्थापन गरी नियमित गर्नका लागि पेश गर्नु पर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	जिल्ला दररेट भन्दा बढी दरमा लागत अनुमान तयार गरेको	मनासिव कारण भएमा कार्यपालिका वा सभाबाट सभा भिन्हा गरी वा असुल उपर गरी प्रक्रियागत प्रशा कार्यहरू अनुरूप बेरुजु फस्यौट गर्नु पर्ने।	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	उपभोक्ता समिति		
	कानुन अनुसार दर्ता नभएको	कार्यपालिकाले लेखा समितिमा छलफल गराइ सभाको निर्णय बमोजिम फस्यौट गर्नुपर्ने	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	पुर्वस्वीकृति बेगर हेभी इक्वुप्मेन्टहरू प्रयोग गरीएको	सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४ को नियम ९७ (९) मा उल्लेख भए अनुसार लागत	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार

बेरुजु	हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
		अनुमान तयार गर्दा हेभी मेसीन प्रयोग गर्नु पर्ने जटिल कार्य भनी उल्लेख गरिएको अवस्थामा सम्बन्धित प्राविधिकको सिफारिसमा स्थानीय तहबाट सहमति लिएको विवरण र यस व्यवस्था विपरित हेभी मेसीनको प्रयोग भएको भए सम्झौता रद्द गरिएको कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फस्यौटका लागि कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्ने। यदि माथि उल्लेख भए बमोजिम नभएको अवस्थामा स्थानीय तहलाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन गरी कार्यपालिकाले लेखा समितिमा छलफल गराई सभामा फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	अधिकारी
	रु. १ करोड भन्दा बढीको काम टुक्रा गरी उपभोक्ता समिति मार्फत गराइएको	जिम्मेवार अधिकारीहरूबाट रु. १ करोड भन्दा बढीको काम टुक्रा गरी उपभोक्ता समिति मार्फत गराइएकोमा औचित्य र मनासिव	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

बेरुजु	हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
		कारण सहित पृष्ठयाई सहितको आवश्यक प्रमाण वा कागजातहरू पेश गर्न लगाउने। कार्यपालिकाले सिफारिसमा लेखा समितिमा छलफल गराई स्थानीय तहलाई हानी नोक्सानी भएको नभएको यकिन गरी सभाको न्यायोचित निर्णय बमोजिम फस्यौट गर्नु पर्ने।	
	कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका बमोजिम उपलब्ध गराएको रकमको अनुदान उपयोग र खर्च सम्बन्धमा अनुगमन प्रतिवेदन नभएको	सम्बन्धित कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका अनुसार अनुगमन गरी प्रमाण पेश गर्न सकिने अवस्था भएअनुगमन प्रतिवेदनको व्यवस्था गर्ने र प्रभावकारी अनुगमनको प्रबन्ध गर्ने।	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
	सुम्पिएको अख्तियारी भित्र एक कार्यक्रमको लागि विनियोजन गरीएको रकम अर्को कार्यक्रममा खर्च गरेको	स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७९ बमोजिम कार्यपालिकाले स्वीकृत वार्षिक बजेटको अधीनमा रही कुनै शीर्षकबाट पूँजीगत शीर्षकमा पच्चीस प्रतिशतमा नबढाई रकमान्तरको व्यवस्था र स्थानीय तहको आर्थिक कानूनमा उल्लेखित व्यवस्था अनुसार औचित्य	सभा, लेखा समिति, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

वेरुजु	हाल देखिएका वेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
		र मनासिव कारणका आधारमा आवश्यक निर्णय गरेर कार्यपालिकाले लेखा समितिको सिफारिस सहित सभामा फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	
	आर्थिक वर्षभित्र खर्च नभई बाँकी रहेको सशर्त, विशेष र समपुरक अनुदान संघीय संचित कोषमा फिर्ता नभएको	- आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ४५ मा वित्तीय हस्तान्तरणको रकम फिर्ता सम्बन्धी निम्न व्यवस्था रहेको छः - संघीय संचित कोषबाट स्थानीय तहमा भएको वित्तीय हस्तान्तरणको रकम मध्ये सम्बन्धित आर्थिक वर्षभित्र खर्च नभई बाँकी रकम सोही आर्थिक वर्ष वा कारण सहित सम्बन्धित आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीस दिन भित्र सम्बन्धित स्थानीय निकायले संघीय संचित कोषमा फिर्ता गर्नु पर्ने। - यदि संघीय संचित कोषमा फिर्ता गर्न	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

बेरुजु	हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
		नसकिएको अवस्थामा, फिर्ता गर्नु पर्ने बराबरको रकम अर्थ मन्त्रालयले प्रचलित संघीय कानून बमोजिम सम्बन्धित स्थानीय तहलाई हस्तान्तरण गरिने समानीकरण अनुदान वा राजस्व बाँडफाँट रकम बाट कट्टा गर्ने। ➤ आर्थिक वर्ष भित्र खर्च नभई बाँकी रहेको सशर्त, विशेष र सम्पूर्णक अनुदान संचित कोषमा दाखिला भएको विवरण वा समानीकरण अनुदान राजस्व बाँडफाँट रकमबाट कट्टा भएको विवरण सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	
	मूल्य अभिवृद्धि कर बापतको रकम संघीय संचित कोषमा दाखिला नगरेको	मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १८ क बमोजिम प्रत्येक कर अवधिको कर अवधि समाप्त भएको मितिले पच्चिस दिन भित्र बुझाउनु	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

वेरुजु	हाल देखिएका वेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
		पर्ने व्यवस्था रहेको र सो म्याद भित्र दाखिला नगरेमा लाग्ने थप दस्तुर एवम् व्याज सहित मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयको खातामा दाखिला गरी भौचर र अन्य सम्बन्धित कागजातहरू सहित फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने। (मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ अनुसार लाग्ने थप दस्तुर र व्याजको सम्बन्धमा कार्यपालिकाबाट निर्णय गराइ व्यवस्थापन गर्न पर्ने।	
	धरौटी व्यक्तिगत खाता नराखेको रिकन्सलिएसन विवरण तयार नगरेको	महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट स्वीकृत फारामहरू व्यक्तिगत धरौटी (खाता) ६०१। र .नं.फा.प.ले.म) धरौटीको बैंक नगदी /किताबहिसाब खाता .नं.फा.प.ले.म)६०३। जिम्मेवार अधिकारीहरूबाट तयार गराइ फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
प्रमाणका कागजात पेश नभएको	खर्च वा कार्यको लागत अनुमान कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन लगायतका खर्च पुष्टि हुने प्रमाण कागजात नरहेका	सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम १२५ बमोजिमको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन र सोही नियमावली को	सभा लेखा समिति कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

वेरुजु	हाल देखिएका वेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
		नियम ९ देखि १५ सम्म उल्लेखित व्यवस्था अनुरूप तयार गरिएको लागत अनुमान र अन्य आवश्यक कागजातहरू जिम्मेवार अधिकारीबाट माग गर्ने। प्राप्त प्रमाण कागजातहरू संलग्न गरी स्थानीय तहलाई हानी नोक्सानी भए नभएको यकिन गरी नियमित गर्न प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मार्फत कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्ने।	
	भ्रमण खर्चसँग सम्बन्धित भ्रमण अभिलेख तथा भ्रमण प्रतिवेदन नभएको	भ्रमण खर्च नियमावली २०६४ को नियम २१ प्रा सँग सम्बन्धित अनुसूची ६ बमोजिमको ढाँचामा प्र अद्यावधिक भ्रमण अभिलेख तथा प्रमाणहरू र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७३ को नियम ४८ (२) बमोजिमको भ्रमण प्रतिवेदन (म.प.फा.नं. १०९१ सम्बन्धित कर्मचारीबाट पेश गर्न	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

वेरुजु	हाल देखिएका वेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
		समाउने। • भ्रमण प्रतिवेदन प्राप्त भए पश्चात सो व्यहोरा राखि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले रुजु गरी फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	
	मूल्य अभिवृद्धि कर बीजक रीतपुर्वकको नभएको	मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १४ बमोजिमको तोकिएको कर बिल बीजक विक्रीकर्ता बाट प्राप्त गरी फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	ऐन, नियमले तोकेको रीत अङ्ग र प्रक्रिया नपर्याप्तको खर्च	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ३९ र स्थानीय तहको आर्थिक कानूनमा बमोजिम खर्चको स्वीकृत बजेट व्यवस्था, अधिकार प्राप्त अधिकारीको स्वीकृति, बिल, भरपाई, प्रमाण, स्वीकृत लागत अनुमान, कागजात, रीत पुगेको नपुगेको प्रबन्धको जाँचको व्यवस्था र अन्य प्रमाणहरू संलग्न गरी नियमित गर्नका लागि पेश गर्नु पर्ने।	लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	राजस्व तथा रकम सञ्चित कोषमा दाखिला नभएको	अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ नियमानुसार सम्बन्धित तहको संचित कोषमा दाखिला गरी बैंक विवरण र अभिलेख कागजात	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

बेरुजु	हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
		सहित बेरुजु फर्स्योटका लागि पेश गर्नु पर्ने ।	
	सामाजिक सुरक्षा भत्ताका लागि संघीय सरकारबाट प्राप्त भएको रकम आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बैंकमा मौज्दाताको रूपमा रहेको	आर्थिक वर्षको अन्त्यमा बैंकमा मौज्दातको रूपमा रहेको सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंक फिर्ता लिई गरी दाखिला गरी बैंक भौचर र अन्य कागजात सहित बेरुजु फर्स्योटका लागि पेश गर्नु पर्ने ।	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
	प्रमाण बेगर उद्देश्य पुष्ट्याई नहुने गरी विविध खर्च लेखिएको वा भुक्तानी भएको	- आर्थिक प्रशासन प्रमुखले खर्चसँग सम्बन्धित बिल, भरपाई, खरिद आदेश, खरिद सम्झौता, स्वीकृत स्पेसिफिकेशन, भुक्तानी आदेश, अन्य प्रमाण र कागजात कारोबारमा संलग्न जिम्मेवार अधिकारी मार्फत भुक्तानी प्राप्त गर्ने व्यक्ति / निकायबाट माग गर्ने । - कारण र उद्देश्य पुष्ट्याई सहित सप्रमाण नियमित गराउनका लागि पेश गर्ने, - यदि प्रमाण र खर्चको मनासिब कारण नभएमा, सभा वा कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम बेरुजु	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुख प्रासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकृत

बेरुजु	हाल देखिएका बेरुजुका मुख्य मुख्य प्रकृतिहरू	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
		फस्यौटका गर्नु पर्ने।	
जिम्मेवारी नसारेको	नियमानुसार आगामि वर्षलाई जिम्मेवारी सार्नुपर्ने बैङ्क नगदी, जिन्सी बक्यौता, राजस्व लगत, धरौटी जिम्मेवारी नसारेको वा फरक जिम्मेवारी सारेको	जिम्मेवारी नसारेको भनी औल्याइएका रकम कलमहरूको जिम्मेवारी सारी सम्बन्धित अभिलेखहरू, आर्थिक विवरणहरू र असर पर्ने सबै कागजात विवरणहरू, अद्यावधिक गरी प्रमाण सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकृत
शोधभर्ना नलिएको	वैदेशिक स्रोतबाट व्यहोरिने गरी भएको खर्च आर्थिक वर्षको अन्त्यसम्म शोधभर्ना नलिएको	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ४२ बमोजिम (४) खर्चको फाँटवारि सहित आवश्यक कागजात शोधभर्ना माग गर्ने अधिकारीको कार्यालयमा पेश गरी शोधभर्ना लिई प्रमाण सहित बेरुजु फस्यौटका लागि पेश गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकृत

२.३ पेशकी बाँकी बेरुजु

बेरुजु	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
कर्मचारीलाई दिएको म्याद नाघेको पेशकी	- सम्बन्धित कर्मचारीलाई मौखिक र यस निर्देशिकाको अनुसूची ६ वा ७ बमोजिमको पत्रबाट पेशकी फस्यौटका लागि ताकेता गर्ने। - सम्बन्धित कर्मचारीले निर्धारित म्याद भित्र पेशकी फस्यौट नगरेमा प्रमुख प्राशासकीय अधिकृतबाट निर्णय गराएर आर्थिक	प्रमुख प्रासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

बेरुजु	सम्बोधन प्रक्रिया वा उपाय	जिम्मेवारी
	कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ५१ बमोजिम म्याद नाघेको मिति देखि वार्षिक दश प्रतिशतका दरले व्याज सहित निजले पाउने तलब, भत्ता वा अन्य सुविधा बाट कट्टा गरी म्याद नाघेको पेशकी फर्स्यौट गर्नु पर्ने।	
अन्य व्यक्ति वा संघ संस्था वा व्यक्ति विशेषलाई दिएको म्याद नाघेको पेशकी	पेशकी फर्स्यौटका लागि यस निर्देशिकाको अनुसूची ८ बमोजिमको पत्र अनुसार ताकेता गर्ने र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली २०७७ को नियम ५१ बमोजिमको कार्य प्रक्रियाहरू पुरा गरि पेशकी फर्स्यौट गर्नु पर्ने।	प्रमुख प्रासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

परिच्छेद -३ बेरुजु फर्स्यौट तथा सम्परीक्षण प्रक्रिया, प्रतिवेदन र जिम्मेवारी

३.१ बेरुजु लगत तथा अभिलेख

प्रत्येक स्थानीय तहले आन्तरिक वा अन्तिम लेखा परीक्षणको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि बेरुजुको लगत तयार गर्ने, लगत अद्यावधिक गर्ने कार्य निम्न कानुनी व्यवस्था अनुरूप गर्नु पर्दछ।

- प्रत्येक स्थानीय तहले आन्तरिक वा अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन प्राप्त भए पछि बेरुजुको लगत तथा अभिलेख निम्न तोकिएका म.ले.प फारमहरूको सम्मका ढाँचा प्रयोग गरी राख्नु पर्दछ।
 - आन्तरिक/अन्तिम लेखा परीक्षणबाट कायम बेरुजुको लगत खाता(म.ले.प.फा.नं.८०१)
 - बेरुजुको कार्यालयगत तुलनात्मक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.८०२)
 - बेरुजुको कार्यालयगत केन्द्रीय लगत (म.ले.प.फा.नं.८०३)
 - बेरुजुको कार्यालयगत केन्द्रीय प्रतिवेदन(म.ले.प.फा.नं.८०४)
 - बेरुजु सम्परीक्षणलगतकट्टा गोश्वारा अभिलेख/ खाता(म.ले.प.फा.नं.८०५)

यी फारमहरूको ढाँचाहरू यस निर्देशिकाको अनुसूची १ देखि ५ सम्ममा राखिएका छन्

- बेरुजुको लगत आर्थिक प्रशासन प्रमुखको जिम्मेवारीमा राखे।
- बेरुजु नियमित र असुल उपर गरी फर्स्यौट तथा फरपारक भए अनुसार लगत कट्टा गर्ने।
- बेरुजुको अद्यावधिक स्थितिको प्रतिवेदन नियमित रुपमा तयार गर्ने।
- सङ्घीय आर्थिक कार्यविधि ऐन तथा नियमावलीमा उल्लेख गरिएको ढाँचा आवश्यकता अनुसार अनुपालन गर्नुपर्ने।

३.२ आन्तरिक लेखापरीक्षण बेरुजु फर्स्यौट

आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न भए पछी प्राप्त बेरुजुका सम्बन्धमा देहाय बमोजिम फर्स्यौट गर्नु वा गराउनु पर्दछ।

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
१.आन्तरिक लेखापरीक्षण बेरुजुको लगत म.ले.प फारमको.ढाँचा तयार गर्ने अनुसूची) १ मा ढाँचा दिइएको(आर्थिक)कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६ को दफा ३८((३)	प्रतिवेदन प्राप्त भएको मितिले १५ दिन भित्र	आर्थिक प्रशासन प्रमुख
२.आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा औल्याइएको कैफियतहरूका सम्बन्धमा त्रैमासिक प्रतिवेदनको हकमा अर्को त्रैमासिक अवधिभित्र तथा वार्षिक प्रतिवेदनको हकमा अन्तिम लेखा परीक्षण हुनु अगावै निम्नानुसार बेरुजु फर्स्यौट गर्नु गराउनु पर्दछ:		
क(आ.ले.प. बेरुजु असुल उपर गर्नुपर्ने :आ.ले.प. बाट असुल उपर गर्नुपर्ने भने उल्लेख भएको बेरुजु कानुन बमोजिम असुल गर्न नपर्ने देखिएमा, प्रमाण पेश गर्ने र नभएमा, त्रैमासिक प्रतिवेदनको हकमा अर्को त्रैमासिक अवधिभित्र तथा वार्षिक प्रतिवेदनको हकमा अन्तिम लेखा परीक्षण हुनुभन्दा अगाडि नै असुल उपर गरी बेरुजु लगत कट्टा गर्नु गराउनु पर्दछ।	अर्को त्रैमासिक अवधि भित्र वा अन्तिम लेखापरीक्षण हुनभन्दा अगाडि	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
ख(आ.ले.प. बेरुजु नियमित गर्नु पर्ने: प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत आफैले नियमित गर्ने र आफैले नियमित गर्न नसक्ने बेरुजुहरू नियमित गर्नका लागि कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्दछ। कार्यपालिकाबाट नियमित भई आएका आ.ले.प. बेरुजु फर्स्यौट गराई बेरुजु लगत कट्टा गर्नु गराउनु पर्दछ।	अर्को त्रैमासिक अवधि भित्र वा अन्तिम लेखापरीक्षण हुनभन्दा अगाडि	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
ग(पेशकी बाँकी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु पर्ने:म्याद नाघेका पेशकी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु पर्नेमा त्रैमासिक प्रतिवेदनको हकमा अर्को त्रैमासिक अवधिभित्र तथा वार्षिक प्रतिवेदनको हकमा अन्तिम लेखापरीक्षण हुनु भन्दा अगाडि फर्स्यौट गरी बेरुजु लगत कट्टा गर्नु पर्दछ ।	अर्को त्रैमासिक अवधि भित्र वा अन्तिम लेखापरीक्षण हुनुभन्दा अगाडि	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
३.आ.ले.प. बेरुजु कायम नरहने: आ.ले.प. बाट प्राप्त भएको प्रतिवेदन र सोमा देखिएको बेरुजुको फर्स्यौट अवस्था अन्तिम लेखापरीक्षक समक्ष पेश गर्नुपर्दछ । (आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ८५)(४) अन्तिम लेखा परीक्षण प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि आ.ले.प . बेरुजु लागत कायम रहदैन(आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ८५)(४) पुनश्च: आ.व. २०७७/७८ बाट अन्तिम लेखा परीक्षण सूचना प्रविधिमा आधारित नेपाल लेखा परीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली(Nepal Audit Management System)बाट हुने गरेको हुँदा सो आ.व .देखि आ.ले.प. प्रतिवेदन सहितको सम्बन्धित सम्पत्ति विवरण प्रणालीमा अद्यावधिक गर्नुपर्ने ।	अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत,आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

३.३ अन्तिम लेखापरीक्षण बेरुजु फर्स्यौट तथा सम्परीक्षण

स्थानीय तहको आर्थिक कारोबारहरूको अन्तिम लेखापरीक्षण भई प्राप्त हुने प्रारम्भिक र अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेखित बेरुजुहरूका सम्बन्धमा देहाय बमोजिम बेरुजु फर्स्यौट तथा सम्परीक्षण गर्नु गराउनु पर्दछ।

३.३.१. अन्तिम लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर कारवाही

अन्तिम लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदनका सुझावहरू म्याद भित्रै जिम्मेवार अधिकारीहरूले सम्बोधन गरी सकेसम्म बेरुजु सिर्जना नै नहुने प्रयास गर्नुपर्दछ । सो कार्यको सहजताका लागि प्रारम्भिक प्रतिवेदन सम्प्रेषण पूर्व हुने बहिर्गमन बैठकमा प्रतिवेदनको व्यहोराको छलफलमा पर्याप्त समय र प्रमाण उपलब्ध गराउन ध्यान पुर्याउन पर्दछ।

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३७(१) अनुसार गत आ.व .का कारोबारको महालेखापरीक्षकको कार्यालयबाट लेखापरीक्षण भई प्राप्त हुन आएको प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा उल्लेखित बेरुजुको सम्बन्धमा ३५ दिनभित्र आवश्यक पुष्ट्याई प्रमाण राखी फर्स्यौट गरी सो व्यहोरा सम्परीक्षणको लागि

महालेखापरीक्षकको कार्यालय समक्ष पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ। प्रारम्भिक बेरुजु प्रतिवेदनको जवाफ वा प्रतिक्रिया पठाउँदा प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्राप्त भएको मिति र दर्ता समेत उल्लेख गरी आफूले म्यादभित्र जवाफ दिएको व्यहोरा पत्रमा उल्लेख गर्नुपर्दछ।

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३७ (३) अनुसार प्रारम्भिक बेरुजु प्रतिवेदनको जवाफ ३५ दिनभित्र दिन नसकिने विशेष अवस्था भए कारण र अवस्था उल्लेख गरी म.ले.प. को कार्यालयमा म्याद थपको लागि अनुरोध गरी पठाउनु पर्दछ। म्याद थप भई आएमा सो म्यादभित्र उल्लेख गरिए अनुसार बेरुजुको जवाफ अनिवार्य रूपमा पठाउनु पर्दछ।

महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट लेखा परीक्षण भई प्राप्त हुन आएको लेखा परीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा उल्लेखित बेरुजु देहाए बमोजिम गर्नु गराउनु पर्नेछ।

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
१. बेरुजुको लगत तयार गर्ने अन्तिम :वा महालेखापरीक्षकको कार्यालयबाट लेखापरीक्षण प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि यस निर्देशिकाको अनुसूची १ को ढाँचामा लगत किताब तयार गरि राख्नु पर्दछ।)आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३८((१)	प्रतिवेदन प्राप्त भएको मितिले ३ दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
२ .बेरुजु उपर शाखागत छलफल :महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट प्रारम्भिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेखित बेरुजुहरूको सम्बन्धमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख , आन्तरिक लेखा परीक्षण शाखा प्रमुख, प्रशासन शाखा प्रमुख, जिन्सी प्रमुख ,खरिद प्रमुख तथा आवश्यक ठानिएका अन्य शाखाका कर्मचारीहरूको बैठक गराई छलफल गरी प्रमाण जुटाउनु पर्दछ।	७ दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत , आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र सम्बन्धित शाखा प्रमुखहरु
३ .आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख आफैले स्पष्ट गर्ने: महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट प्राप्त प्रारम्भिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेखित बेरुजुहरूका सम्बन्धमा आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुखले आफैले स्पष्ट गर्न वा प्रमाणहरू जुटाउन सक्ने भए त्यस्तो कुरा स्पष्ट गरी वा प्रमाण जुटाई संस्थागत छलफलबाट शाखागत छलफलबाट प्राप्त प्रतिक्रिया समेत समावेश गरेर खाका तयार गर्नुपर्दछ।	१० दिन भित्र	आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
४. बेरुजुको प्रकृति अनुसार प्रारम्भिक कारबाही: सैद्धान्तिक, असुल गर्नुपर्ने, पेस्की फर्स्यौट गर्नुपर्ने र		

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
नियमित गर्नु पर्ने बेरुजुहरू गर्न देहाय बमोजिम प्रारम्भिक कारबाही अघि बढाउनु पर्दछ। परिच्छेद (२ को २.२ मा उल्लेखित विश्लेषण खाकालाई आधार लिन सकिने)		
क) सैद्धान्तिक बेरुजुका सम्बन्धमा: अन्तिम लेखा परीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा उल्लेखित सैद्धान्तिक बेरुजुहरूका सम्बन्धमा तोकिएका कारण, परिस्थिति, औचित्य र आधारहरूको विश्लेषण सहित आवश्यक प्रक्रियाहरू पूरा गरी फर्स्यौट तथा सम्परीक्षणका लागि पेश गर्नु पर्दछ।	३० दिन भित्र	कार्यपालिका प्रमुख ,प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
ख) असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजु: अ) असुल गर्नुपर्ने नदेखिएको: प्रारम्भिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेखित बेरुजुमा कुनै रकम असुल उपर गर्नुपर्ने भन्ने उल्लेख भएको तर कुनै कारणवश सो रकम गर्नुपर्ने नदेखिएमा कारण र तथ्य स्पष्ट उल्लेख गरी जवाफ तयार गर्नु पर्दछ। आ) असुल गर्नुपर्ने नै देखिएको: प्रारम्भिक लेखा परीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेखित असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजु सम्बन्धित व्यक्ति वा निकायबाट असल उपर गरी उक्त रकम दाखिला गराई सोको विवरणहरू पेश गर्नु पर्दछ । यस सम्बन्धमा देहाए बमोजिम कार्य प्रक्रियाहरू अवलम्बन गर्नुपर्दछ:		
आफ्नै स्थानीय तहको कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारी वा सरुवा भएर अन्यत्र गएका कर्मचारीबाट असल गर्नुपर्ने देखिए पत्र लेख्ने :	१० दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत , आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
- आफ्नै कार्यालयमा कार्यरत रहेका कर्मचारीबाट कुनै रकम असुल उपर गर्नु पर्ने भन्ने बेरुजु उल्लेख भई असुल उपर नै गर्नुपर्ने देखिएमा, सम्बन्धित कर्मचारीलाई व्यहोरा स्पष्ट गरी ७ दिनको म्याद दिई बेरुजु रकम दाखिला गराउन अनुसूची ६ को ढाँचामा पत्र लेख्नु पर्दछ। - पत्र बुझिलिने कर्मचारीले कुनै जवाफ नदिएमा वा रकम दाखिला नगरेमा बेरुजु रकमको अङ्क हेरी निजको तलबबाट खाम्ने नखाम्ने समेत विचार गरी तलबबाट कटौती गर्न प्रमुख		

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गरी सोको लिखित आदेशले निर्णय बमोजिम तलबबाट कट्टा गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ। सुरुवा भएर गएका कर्मचारीको हकमा, सम्बन्धित कर्मचारीलाई अनुसूची ७ को ढाँचामा पत्र पठाउनुपर्दछ। यस पत्रमा सम्बन्धित कार्यालयलाई समेत आवश्यक सहयोगका लागि बोधार्थ दिनु पर्दछ।		
अन्य व्यक्ति वा संघसंस्थाबाट असुल गर्नुपर्ने भएमा पत्र लेख्ने: - अन्य व्यक्ति वा संस्थालाई भुक्तानी हुँदा बढी भुक्तानी भएको, नियमले नपाउने भुक्तानी भएको, करकट्टी नगरेको आदि जस्ता असुल गर्नुपर्ने बेरुजु भए त्यस्ता व्यक्ति वा संस्थालाई व्यहोरा स्पष्ट गरी सात दिनको म्याद दिई बेरुजु रकम दाखिला गराउन अनुसूची ८ को ढाँचामा पत्र लेख्नु पर्दछ। - पत्रमा सो म्यादभित्र फर्स्यौट नगरेमा प्रचलित कानुन बमोजिम कारबाही हुने व्यहोरा समेत उल्लेख गर्नुपर्दछ।	१० दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत , आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
ग)नियमित गर्नुपर्ने बेरुजु: नियमित गर्नु पर्ने बेरुजु सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको कारबाही प्रारम्भ गरि बेरुजु फर्स्यौट गर्नु गराउनु पर्दछ।		
अनियमित भएको वा रित नपुगेको बेरुजु: प्रचलित कानुनको रित पुर्याउनु पर्नेमा सो रित नपुर्याएर अनियमित भएको रहेछ यथा सम्भव प्रष्ट गरि प्रमाणहरु सहित सम्बन्धित वा जिम्मेवार अधिकारी र कार्यपालिका बाट नियमित गराउनु पर्दछ।	१५ दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत , आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी
प्रमाण कागजात पेश नभएको बेरुजु: बिल भरपाई, ठेक्कापट्टाका कागजात, बैंक भौचर, भ्रमण आदेश, हाजिर, रेंट कमिटीको निर्णय, रकम वितरण गरेका भरपाई वा सो सम्बन्धी अन्य विवरण आदि जस्ता कुनै कागजात वा प्रमाण पेश नभएको भनी उल्लेख भएको सम्बन्धमा सो सम्बन्धी प्रमाण तथा कागजातहरु पेश गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु गराउनु पर्दछ।	१५ दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत , आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारी

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
जिम्मेवारी नसारेको बेरुजु: गत वर्षको जिम्मेवारी नसारेको वा घटी बढी गरी सारेको जस्ता बेरुजुहरु भए त्यस्तो हिसाब मिलान गरेर स्पष्ट रूपमा यकिन गरी भेट्छु बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्दछ ।	१५ दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
शोध भर्ना नलिएको बेरुजु: खर्च सोधभर्ना नभएको बेरुजु सम्बन्धमा सोधभर्ना माग नगरेको भए सम्बन्धित निकायबाट माग गर्ने र माग गरिसकेको भए माग गरी सोधभर्ना प्राप्त भएपछि प्राप्त भएको प्रमाण पेश गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु पर्दछ ।	१५ दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
घ) पेशकी बाँकी बेरुजु: म्याद नाघेको पेशकी बाँकी बेरुजुका सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको कारवाही प्रारम्भ गरी पेशकी फर्स्यौट गर्नु गराउनु पर्दछ		
आफ्नै कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीसँग पेशकी बाँकी बेरुजु फर्स्यौट गर्न पत्र लेख्ने: कुनै कर्मचारीलाई दिएको पेशकी रकम फर्स्यौट गर्न बाँकी रहेको तथा म्याद नाघेको भए र त्यस्तो कर्मचारी आफ्नै कार्यालयमा कार्यरत रहेमा त्यस्तो पेशकी रकम फर्स्यौट गर्न सम्बन्धित कर्मचारीलाई ७ दिनको म्याद दिई अनुसूची छ बमोजिमको पत्र लेख्ने, पत्र बुजिलिने कर्मचारीले कुनै जवाफ नदिएमा वा पेशकी बेरुजु फर्स्यौट नगरेमा बेरुजु रकमको अड्डा हेरी निजको तलबबाट खम्ने नखाम्ने विचार गरी तलबबाट कट्टी गर्न कार्यालय प्रमुखको लिखित आदेशले तलबबाट कट्टा गर्दै जाने व्यवस्था गर्ने, सरुवा भएर गएका कर्मचारीको हकमा ,पेशकी रकम फर्स्यौट गर्न सम्बन्धित कर्मचारीलाई सात दिनको म्याद दिई अनुसूची ७ बमोजिमको पत्र लेख्ने र सोको बोधार्थ सम्बन्धित कार्यालयलाई समेत दिई पेशकी बेरुजु फर्स्यौटको सहयोगको लागि अनुरोध गर्ने ।	१० दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
अन्य व्यक्ति वा संग संस्था सँग पेशकी बाँकी फर्स्यौट गर्न पत्र लेख्ने: बेरुजु अनुसार कर्मचारीलाई दिएको पेशकी बाहेक अन्य व्यक्ति वा संस्थालाई दिएको पेशकी फर्स्यौट गर्न बाँकी भए त्यस्तो पेशकी बाँकी रहने सम्बन्धित	१० दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
व्यक्ति वा संस्थालाई ७ दिनको म्याद दिई पेशकी फर्स्यौट गर्न अनुसूची ८ बमोजिम पत्र लेख्नु पर्दछ । पत्रमा सो म्याद भित्र फर्स्यौट नगरेमा प्रचलित कानुन बमोजिम कारवाही हुने व्यहोरा समेत उल्लेख गर्ने।		
५. बेरुजुको जवाफ तयार गर्ने: अन्तिम लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा उल्लेखित बेरुजुको सम्बन्धमा बेरुजु फर्स्यौट गर्न उपरोक्त बमोजिम कारवाही भई फर्स्यौटको लागि कुनै तथ्य प्रमाण प्राप्त भए वा नभए पनि बेरुजुको जवाफ तयार गरि प्रतिवेदन प्राप्त भएको ३५ दिन वा म्याद थप समय भित्र अनिवार्य रूपमा फर्स्यौटक लागि म.ले.प.मा पठाउनु पर्दछ। पत्रको ढाँचा अनुसूची ९ मा दिइएको छ। (पुनश्च.आ :वा. २०७७/७८ देखि महलेखापरीक्षकको कार्यलयमा बेरुजु व्यवस्थापनका लागि NAMS(Nepal Audit Management System) प्रयोगमा रहेकोले सोको व्यवस्था अनुसार सप्रमाण जवाफ पेश गर्नु पर्ने)।	३५ दिन वा म्याद थप समय भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
६. अन्तरिक लेखापरीक्षण र अन्तिम लेखापरीक्षण गर्दा देखिएको बेरुजुको तुलनात्मक विवरण आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को अनुसूची १२ बमोजिमको ढाँचामा तयार गरि वा गराई राख्नु पर्दछ । (आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७को नियम ८५)(५)	अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदन प्राप्त भएको १५ दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

३.३.२. गत विगत बर्षका अन्तिम लेखापरीक्षणका बेरुजु फर्स्यौट गर्ने कार्यप्रक्रिया

गत विगत आर्थिक बर्षको लेखापरीक्षणप्रतिवेदनमा उल्लेखित बाँकी रहेका बेरुजुहरु फर्स्यौट गर्न देहाय बमोजिम कार्यहरु गर्नु गराउनु पर्नेछः

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
१. एक बेरुजु लगत अद्यावधिक गर्ने: विगतमा बेरुजुको लगत किताब तयार नगरिएको वा अद्यावधिक भएको रहनेछ भने यो निर्देशिका लागू भएको ३० दिनभित्र तोके बमोजिमको ढाँचामा लगत अद्यावधिक गर्नु गराउनु पर्दछ।	आर्थिक वर्ष सुरु भएको ३० दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
आ.व . २०७४/७५ अधिका संघीय संरचना हुनु अगाडिका साविकका स्थानीय निकायको बेरुजु बाँकी भए नभएको यकिन गरी अद्यावधिक गर्नु गराउनु पर्ने		
२. बेरुजु फर्स्यौटको कार्ययोजना बनाउने: बेरुजुको लगत अद्यावधिक गरिसकेपछि बेरुजु फर्स्यौटको लागि कार्ययोजना तयार गर्नु गराउनु पर्दछ। (कार्ययोजनाको ढाँचा यस निर्देशिकाको अनुसूची १० मा दिइएको)	आर्थिक वर्ष सुरु भएको ४५ दिन भित्र	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
३. बेरुजु सम्बन्धी छलफल: लगत किताब अद्यावधिक गरी सकेपछि र कार्ययोजना बनाइ सकेपछि फर्स्यौट गर्न बाँकी बेरुजुको सम्बन्धमा आगामी सात दिनभित्र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख, आन्तरिक लेखा परीक्षण शाखा प्रमुख, प्रशासन शाखा प्रमुख जिन्सी ,प्रमुख , खरिद प्रमुख तथा आवश्यक ठानिएका अन्य शाखाका कर्मचारीहरूको बैठक गराई छलफल गराउनु पर्दछ।	७ दिन भित्र	कार्यपालिका प्रमुख ,प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
४. बेरुजुको प्रकृति अनुसार प्रारम्भिक कारबाही: सैद्धान्तिक, असुल गर्नुपर्ने, नियमित गर्नुपर्ने र पेशकी बेरुजुहरूफर्स्यौट गर्न देहाय बमोजिम प्रारम्भिक कारबाही अघि बढाउनु पर्दछ: (परीक्षण २ को २.२ मा उल्लेखित विश्लेषण खाकालाई आधार लिन सकिने)		
क)सैद्धान्तिक बेरुजुका सम्बन्धमा: अन्तिम लेखा परीक्षणमा उल्लेखित सैद्धान्तिक बेरुजुहरूका सम्बन्धमा तोकिएका प्रक्रियाहरू पूरा गरी फर्स्यौट तथा सम्परीक्षणका लागि कार्यपालिकाले लेखा समितिमा छलफल गराई सभामा पेश गर्नुपर्दछ।	कार्ययोजना अनुसार	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका , प्रमुखप्रशासकीय अधिकृत , आर्थिकप्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारीहरू
ख) असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजु: - महालेखापरीक्षकको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा असुल उपर गर्नुपर्ने भनी उल्लेख गरिएको बेरुजु रकम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले सम्बन्धित कर्मचारी र वा सुरुवा भएर गएका अन्य कर्मचारी र अन्य व्यक्ति वा संस्थालाई (अनुसूचीहरू ६,७ र ८)मा दिएको ढाँचामा २१ दिनभित्र दाखिल गर्न लिखित जानकारी गराउनु पर्दछ। - सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थाले बेरुजु रकम	कार्ययोजना अनुसार	कार्यपालिका प्रमुख ,प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
दाखिल गर्न असमर्थ भई मनासिव कारण सहित बेरुजु रकम दाखिला गर्न थप अवधि माग गरेमा कार्यालयले बढीमा २१ दिनसम्मको अवधि थप गरिदिनु पर्दछ। - थपिएको अवधिभित्र बेरुजु रकम दाखिला नगरेमा कार्यालयले सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थाले अन्य कुनै सरकारी निकायबाट कुनै रकम भुक्तानी पाउने रहेछ भने त्यस्तो रकमबाट कट्टा गरिदिन सम्बन्धित निकायलाई लेखी पठाउनु पर्दछ। - बेरुजु असुल हुन नसकेमा कार्यालयले बेरुजु रकम दाखिला गर्न सम्बन्धित व्यक्ति वा संस्थाको नाममा ३५ दिनको सूचना जारी गरी बेरुजु फर्स्यौट गराउनु पर्दछ। - अवधिभित्र बेरुजु रकम दाखिला गर्न नसकी किस्ताबन्दीमा बेरुजु रकम बुझाउनका लागि लिखित अनुरोध गरेमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले बढीमा ६ महिनासम्मको अवधिभित्र बेरुजु रकम बुझाउने गरी स्थान निर्धारण गरिदिनुपर्दछ। - असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजु रकम सम्बन्धित व्यक्ति वा निकायबाट असुल उपर गरी दाखिला गरिएपछि सप्रमाणहरू पेश गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नुपर्दछ।		
गानियमित गर्नुपर्ने बेरुजु: नियमित गर्नुपर्ने बेरुजु सम्बन्धमा देहाय बमोजिम कारवाही प्रारम्भ गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु गराउनु पर्दछ		
अनियमित भएको वा रित नपुगेको बेरुजु: - प्रचलित कानूनको रित पुर्याउनु पर्नेमा सो रित नपुर्‍याई अनियमित भएको तर स्थानीय तहको हानि नोक्सानी नभएको बेरुजु रहेछ भने हानी नोक्सानी नभएको कारण यथासम्भव प्रष्ट गरी प्रमाण सहित स्थानीय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्दछ। - कार्यपालिकाले लेखा समितिमा छलफल गराई समितिको सिफारिसको आधारमा बेरुजु नियमित	कार्ययोजना अनुसार	सभा, लेखा समिति, कार्यपालिका, प्रमुखप्रशासकीय अधिकृत, आर्थिकप्रशासन शाखा प्रमुख र जिम्मेवार अधिकारीहरू

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
गरी बेरुजु गर्नु पर्दछ ।(टिप्पणीको ढाँचा अनुसूची १३ मा दिएको)		
प्रमाण कागजात पेश नभएको बेरुजु: बिल भरपाई, ठेक्कापट्टाका कागजात, बैंक भाउचर, भ्रमण आदेश, हाजिर, रेन्ट कमिटीको निर्णय, रकम वितरण गरेका भरपाई वा सो सम्बन्धी अन्य विवरण आदि जस्ता कुनै कागजात वा प्रमाण पेश नभएको भनी उल्लेख भएको बेरुजुको सम्बन्धमा सो सम्बन्धी कागजातहरू पेश गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु गराउनु पर्दछ ।	कार्ययोजना अनुसार	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
जिम्मेवारी नसारेको बेरुजु: गत वर्षको जिम्मेवारी नसारेको वा घटी बढी गरी सारेको जस्ता बेरुजुहरू भए त्यस्तो हिसाब मिलान गरेर विवरण स्पष्ट रूपमा यकिन गरी बेरुजु फर्स्यौटका लागि पेश गर्नु पर्दछ ।	कार्ययोजना अनुसार	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
सोधभर्ना नलिएको बेरुजु: खर्च सोधभर्ना नभएको बेरुजु सम्बन्धमा सोधभर्ना माग नगरेको भए सम्बन्धित निकायबाट माग गर्ने र माग गरिसकेको भए माग गरी सोधभर्ना प्राप्त भएपछि प्राप्त भएको प्रमाण पेश गरी बेरुजु फर्स्यौट गर्नु पर्ने।	कार्ययोजना अनुसार	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
घा)पेशकी बाँकी बेरुजु: - पेशकी बाँकी बेरुजुका सम्बन्धमा यस निर्देशिकाको अनुसूची ६ वा ७ वा ८ बमोजिमका पत्रहरूमा आवश्यक म्याद राखी ताकेता गरी आवश्यक कार्य प्रक्रियाहरू अनुरूपका पेशकी फर्स्यौट गर्नु गराउनु पर्दछ। - पुरानो पेशकीको हकमा कर्मचारी वा व्यक्ति वा संस्था पत्ता नलागेमा, त्यस्ता व्यक्ति वा संस्थाको नाम नामेसी उल्लेख गरी १५ दिनको म्याद दिई पेशकी फर्स्यौट गर्नुहोला भनी स्थानीय वा राष्ट्रिय दैनिक समाचारपत्र वा वेबसाइटमा सूचना प्रकाशित गर्नु पर्दछ । (सूचनाको ढाँचा अनुसूची ११ मा दिएको)	कार्ययोजना अनुसार	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
५. सभाको काम कारबाही प्रक्रिया आर्थिक प्रशासन प्रमुखले अनुसूची १२ को ढाँचा बमोजिम प्रतिवेदन तयार गरी प्रतिवेदन प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मार्फत	कार्ययोजना अनुसार	कार्यपालिका, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्ने, - कार्यपालिकाले आवश्यक कारबाहीहरू सहित लेखा समितिमा दफावार छलफल गराई राय र कारबाहीहरू सहित अनुसूचि १४ अनुसारको ढाँचामा सभामा पेश गर्नुपर्ने, - सभाले उपयुक्त निर्णय गरी कार्यपालिका, लेखा उत्तरदायी अधिकृत र जिम्मेवार व्यक्तिलाई आवश्यक निर्देशन दिने ।		
६. बेरुजुको सम्बन्धमा म.ले.प .मा विवरण पेश गर्ने: गत विगतका बेरुजु फर्स्यौट गर्न उपरोक्त बमोजिम कारबाही भई फर्स्यौट का लागि कुनै तथ्य प्रमाण प्राप्त भए तथ्य प्रमाणसहित फर्स्यौटका लागि म.ले.प.को कार्यालयमा पेश गर्नु पर्दछ। पत्रको ढाँचा अनुसूची १५ मा दिइएको ((आ.व. २०७७/७८ देखि महालेखा परीक्षकको कार्यालयमा बेरुजु व्यवस्थापनका लागि NAMS(Nepal Audit Management System)प्रयोगमा रहेको सोको व्यवस्था अनुसार गर्नुपर्ने)	कार्ययोजना वा आवश्यकता अनुसार	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख
७.असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजु कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसिल कार्यालयमा लगत कस्न पठाउनुपर्ने: - नियमित फर्स्यौट तथा असुल उपर हुन नसकेको बेरुजु को हकमा सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गर्न नाम नामेसी सहितको विवरण लेखा समितिले सभा समक्ष पेश गरी स्वीकृत गराउनुपर्ने , - असुल उपर गर्नुपर्ने ठहरिएको बेरुजुको नियमित कार्यविधिबाट तीन वर्षसम्म पनि असुल उपर हुन नसकेमा वा सम्बन्धित स्थानीय तहले त्यस्तो बेरुजु पटकपटक कारबाही गर्दा पनि असुल उपर गर्न नसकेमा असुल उपर गर्न नसक्नाको कारण र त्यस्तो व्यक्तिको तीन पुस्ते सहित अनुसूची १६ बमोजिमको ढाँचामा विवरण भरि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत मार्फत कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसील कार्यालयमा लगत कस्न अनुसूची १७ बमोजिमको ढाँचामा पत्र पठाउनुपर्ने,	कार्ययोजना अनुसार	सभा,लेखा समिति, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

कार्य विवरण वा प्रक्रिया	समय	जिम्मेवारी
कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसिल कार्यालयले लगत कसेको जानकारी प्राप्त भएपछि सम्बन्धित कार्यालयले महालेखा परीक्षकको कार्यालयमा लगतकट्टा गराई आफ्नो बेरुजुको लगत समेत कट्टा गर्नु गराउनु पर्ने।		
८ .बेरुजु फर्स्यौटको मासिक प्रगति विवरण अनुसूची १८ को ढाँचामा तयार गरी कार्यपालिकामा पेश गर्नु पर्ने ।	मासिक रूपमा	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख

३.४ नेपाल लेखा परीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली) Nepal Audit Management System)को उपयोग

सार्वजनिक निकायको अन्तिम लेखापरीक्षणलाई सूचना प्रविधिको माध्यमबाट सम्पादन गर्न लेखा परीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २९ अनुसार लेखापरीक्षण प्रणाली नै नेपाल लेखा परीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली हो। यो प्रणाली तिनै तहको सरकारी निकायहरूमा २०७८/०८/०१ गतेदेखि आ.व. २०७७/७८ को अन्तिम लेखा परीक्षणमा लागू हुनेगरी कार्यान्वयनमा भइसकेको छ। यस प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न महालेखा परीक्षकको कार्यालयले नेपाल लेखा परीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली व्यवस्थापन तथा सञ्चालन निर्देशिका, २०७८ समेत जारी गरिसकेको छ।

नेपाल लेखा परीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली कार्यान्वयनमा आइसकेको सन्दर्भमा देहाय बमोजिम गर्नुपर्दछ।

- स्थानीय तहहरूले आ.व. २०७६/७७ सम्म म.ले.प. वा अन्तिम लेखा परीक्षण भई प्राप्त भएको प्रतिवेदन अनुसार फर्स्यौट हुन बाँकी बेरुजुका सम्बन्धमा, महालेखा परीक्षकको कार्यालयमा सप्रमाण जवाफ पेश गर्नु पर्ने।
- आ.व. २०७७/७८ देखि हालसम्मका बेरुजु सम्परीक्षण र फर्स्यौट गर्न नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणालीमा उल्लेख भए बमोजिम गर्नुपर्ने।

३.५ प्रतिवेदन र सार्वजनिकीकरण

स्थानीय तहले बेरुजु फर्स्यौटका लागि म.ले.प. फारमहरूमा आधारित भई सूचनाहरूलाई देहाय अनुसार विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार आवधिक प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्दछ:

क्र.स.	प्रतिवेदनको खाका
१	कार्यालयको उद्देश्य र कार्यक्षेत्र
२	सञ्चालित क्रियाकलाप
३	लेखापरीक्षणको व्यहोरा
४	लेखापरीक्षणले दिएका सुझाव - प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा भएका सुझावहरूको फर्स्यौटको व्यहोरा - अन्तिम प्रतिवेदनमा रहेका सुझावहरू
५	बेरुजुको स्थिति

	○ कुल बेरुजु रकम वर्गीकरण अनुसार
	○ फस्यौट भएको बेरुजु रकम वर्गीकरण अनुसार
	○ फस्यौट हुन बाँकी बेरुजु रकम वर्गीकरण अनुसार
६	बेरुजु फस्यौटका लागि गरिएको प्रयास
७	बेरुजु फस्यौट हुन नसक्नुको कारण
८	सैद्धान्तिक बेरुजु उपर सम्बोधन र सुधार
९	सिकाई

यही खाकामा चौमासिक प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिककरण गर्न सकिनेछ ।

बेरुजुको प्रतिवेदन म.ले.प.को ढाँचा अनुसार अद्यावधिक गरी नियमित रूपमा तयार गर्नुपर्छ । बेरुजुको स्थिति र फस्यौटको प्रगति देहाय अनुसार सार्वजनिककरण गर्नु पर्दछः

- प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायहरूमा पठाएर
- कार्यपालिका एवं लेखा समिति र सभामा पेश गरेर
- समीक्षा तथा छलफलमा प्रस्तुत गरेर
- सूचनापाटी र वेबसाइटमा राखेर
- सञ्चारका माध्यमहरूबाट सम्प्रेषण गरेर
- प्रकाशनको रूपमा जारी गरेर
- नागरिक समाज तथा अन्य सरोकारवालाहरूलाई प्रतिवेदन उपलब्ध गराई कार्यान्वयनमा प्रभावकारिता ल्याउने आदि ।

३.६ कार्यान्वयनका लागि जिम्मेवार निकाय र भूमिका

स्थानीय तहमा लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरू सहितको प्रतिवेदनको कार्यान्वयन तथा बेरुजु फस्यौट देहायका निकायहरूको संलग्नता र भूमिका महत्वपूर्ण रहेको देखिन्छः

- स्थानीय तहको सभा
- लेखा समिति
- कार्यपालिका
- आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा
- आर्थिक प्रशासन शाखा
- विषयगत इकाई

स्थानीय तहमा लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरू कार्यान्वयनका लागि जिम्मेवार निकायहरूको भूमिका निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

- सभा
- लेखा समिति गठन गर्ने,

- आवश्यक कानून, नीति र निर्देशिकाहरू तर्जुमा गराउने,
- प्रतिवेदनमा आधारित भई बेरुजुसँग सम्बन्धित व्यहोरा उपर छलफल आवश्यक निर्णयहरू गर्ने,
- लेखापरीक्षण प्रतिवेदनबाट कायम भएका बेरुजुमाथि छलफल गरी प्रचलित कानून बमोजिम नियमित गर्न नमिल्ने बेरुजुको हकमा बेरुजुको लागि आवश्यक कारवाही गर्न कार्यपालिकालाई आवश्यक निर्देशनहरू दिने।

○ लेखा समिति

- लेखा परीक्षण प्रतिवेदनमा भएका सुझावहरूको बारेमा छलफल गरी आवश्यक कार्य प्रक्रिया अगाडि बढाउने,
- बेरुजु फर्स्यौट तथा सम्परीक्षणका लागि आवश्यक अध्ययन र छानबिन गरी उपयुक्त कारवाहीको लागि सिफारिस गर्ने,
- असुल उपर हुन नसकेको बेरुजु बारे आवश्यकता अनुसार छानबिन गर्ने र आवश्यक जाँचबुझ गर्ने,
- प्रचलित कानून बमोजिम बेरुजु नियमित वा फर्स्यौट गर्न तोकिए बमोजिमको कार्यसम्पादन गर्ने।

○ कार्यपालिका

- लेखा परीक्षणका सुझावहरूको बारेमा समीक्षा गर्ने
- सुझाव कार्यान्वयनका लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने
- बेरुजु फर्स्यौटका लागि कार्यालयलाई निर्देशन दिने
- सभामा पेश गर्नुपर्ने बेरुजुसँग सम्बन्धित सवालहरू तयार गरी पेश गर्ने
- बेरुजु फर्स्यौटका लागि सभाले दिएको निर्देशनको कार्यान्वयन गर्ने गराउने

○ आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा

- लेखापरीक्षणको मूल्य, मान्यता र सिद्धान्तहरू अनुसरण गर्दै नियमानुसार समयमा नै आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन उपलब्ध गराउने,
- आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनका उल्लेखित व्यहोराहरू नियमानुसार सुधार गर्न समन्वय गर्ने,
- अन्तिम लेखापरीक्षण हुनु अगावै स्वेस्ता जाँच गरे ठिक दुरुस्त गर्ने गराउने,
- बेरुजुको मात्रा न्यून गर्ने गरी लेखापरीक्षणीय कार्यहरू गर्ने,
- लेखा समितिलाई लेखापरीक्षणका सुझावहरूको समीक्षा गर्न सघाउने,
- बेरुजु अभिलेखीकरण, विश्लेषण र फर्स्यौटका लागि कार्यालयलाई सघाउने,
- आवश्यक परामर्श दिने।

○ आर्थिक प्रशासन शाखा

- आर्थिक कार्यविधि अनुसार बेरुजु सम्परीक्षणका लागि स्वेस्ताको जिम्मेवारी बहन गर्ने,
- बेरुजु अभिलेख दुरुस्त र सुरक्षित गरी राख्ने,
- बेरुजु फर्स्यौटका लागि प्रमाण एवं पुष्ट्याई तयार गर्ने,
- असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजु सम्बन्धित व्यक्तिबाट असुल उपर गर्न आवश्यक कार्यहरू गर्ने,

- बेरुजु आउन नदिने गरी आर्थिक कारोबार गर्ने,
- बेरुजु प्रतिवेदन यथा समयमा तयार गरी सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने र नियमित रूपमा सार्वजनिकरणको प्रबन्ध मिलाउने,
- सभा तथा कार्यपालिकाबाट बेरुजु फर्स्यौँटका लागि भएका निर्देशनहरूको कार्यान्वयन गर्ने।
- विषयगत एकाइ
 - लेखापरीक्षणका सुझावहरू अनुसार बेरुजु कायम नहुने गरी कारोबारहरू सम्पन्न गर्ने,
 - बेरुजु फर्स्यौँटका लागि आवश्यक पुष्ट्याई र प्रमाणहरू तयार गरी आर्थिक प्रशासन शाखालाई सहयोग गर्ने।
- महालेखापरीक्षकको कार्यालय
 - संवैधानिक व्यवस्था अनुसार लेखापरीक्षण गरी देखिएका व्यहोराहरू सहित लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपलब्ध गराउने,
 - प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा भएका बेरुजुहरू ३५ दिनभित्र सम्परीक्षणका लागि प्राप्त भएकोमा त्यस्तो प्रतिक्रियाका आधारमा उपयुक्त देखिएका व्यहोराहरू हटाई अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरी उपलब्ध गराउने,
 - कायम भएको बेरुजु सभाबाट फर्स्यौँट गरी लगत कट्टा गर्न प्राप्त भए अनुसार लगत कट्टा गर्ने।

३.७ कार्यान्वयनका लागि जिम्मेवार पदाधिकारी र भूमिका

- प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 - बेरुजु फर्स्यौँटका लागि मुख्य जिम्मेवार व्यक्तिको भूमिका निर्वाह गर्ने,
 - बेरुजु फर्स्यौँटका लागि अन्य कर्मचारीहरूलाई परिचालन गरी कार्यसम्पादनको सुनिश्चितता गराउने,
 - समयमै बेरुजु फर्स्यौँट गरी गराई प्रतिवेदन पेश गर्ने,
 - बेरुजुको सम्बन्धमा कार्यालयको तर्फबाट सम्पूर्ण जवाफदेहिता बहन गर्ने।
- आर्थिक प्रशासन प्रमुख
 - बेरुजु अभिलेख र स्वेस्ता तयारी एवं सुरक्षा गर्ने मुख्य जिम्मेवारी बहन गर्ने,
 - बेरुजु अभिलेख दुरुस्त र सुरक्षित गरी राख्ने,
 - बेरुजु फर्स्यौँटका लागि प्रमाण एवं पुष्ट्याई तयार गर्ने,
 - बेरुजु प्रतिवेदन यथा समयमा तयार गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत समक्ष पेश गर्ने,
 - प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट बेरुजु फर्स्यौँटका लागि भएका निर्देशनहरू अनुसार आवश्यक तयारी गरी निर्णयका लागि पेश गर्ने,
 - सम्परीक्षण कार्यका लागि अन्य जिम्मेवार व्यक्तिहरूसँग समन्वय गरी प्रमाण र पुष्ट्याईहरू जुटाउने।
- अन्य जिम्मेवार तथा पदाधिकारीहरू
 - आफ्नो कामसँग सम्बन्ध बेरुजुको हकमा आवश्यक प्रमाण र पुष्ट्याई तयार गरी आर्थिक प्रशासन प्रमुख मार्फत प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई फरफारक गर्न सघाउने,

- सैद्धान्तिक बेरुजुहरूको हकमा सुधारका लागि आवश्यक तयारी गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सघाउने।

परिच्छेद ४- अनुगमन तथा मुल्याङ्कन सम्बन्धि व्यवस्था

४.१ लेखापरीक्षण, आन्तरिक नियन्त्रण तथा बेरुजु फस्यौट अनुगमन समितिको उत्तरदायित्व बेरुजु फस्यौटका लागि आर्थिक कार्यवीधी तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन र स्थानीय आर्थिक कार्यवीधी कानून अनुसार बनेका समितिहरूको भूमिका पनि महत्वपूर्ण रहन्छ ।

लेखापरीक्षण, आन्तरिक नियन्त्रण समिति तथा बेरुजु फस्यौट अनुगमन समिति:

आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली र आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको कार्यान्वयनका लागि प्रत्येक स्थानीय तहमा रहने यस समितिले देहाय अनुसारको भूमिका निर्वाह गर्दछ:

- वित्तीय विवरण तयारी समयमा भए नभएको हेर्ने
- समयमा आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण भएको सुनिश्चित गरी प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने
- वित्तीय विवरण प्रमाणीकरणको लागि सम्बन्धित पदाधिकारी समक्ष प्रस्तुत गर्ने
- आफ्नो निकाय र मातहतका कार्यालयबाट सम्पादन गरिने कार्यहरू दक्षतापूर्ण एवं मितव्ययी रूपमा सम्पादन गरी नतिजा उन्मुख गराउने,
- वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण गर्ने,
- वित्तीय विवरणलाई विश्वसनीय बनाउने
- लेखापरीक्षणबाट कायम भएका बेरुजुको लगत तथा अद्यावधिक अभिलेख राखि वा राख लगाई फस्यौट गर्ने गराउने
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई सुदृढ एवं प्रभावकारी बनाउन आवश्यक काम गर्ने

यस समितिले प्रत्येक ६/६ महिनामा **अनुसूची १९** अनुसार अनुगमन गरी आवश्यक निर्देशन दिनु पर्दछ र सोको जानकारी वा प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायमा दिनु पर्दछ ।

४.२ लेखा समितिको भूमिका तथा जिम्मेवारी

स्थानीय, सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २२ बमोजिम संभाले आफ्नो कार्यप्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न नियमावली बनाई कुनै सदस्यको संयोजकत्वमा लेखा समिति, विधायन समिति, सुशासन समिति लगायतका आवश्यकता अनुसार अन्य समिति र विशेष समिति गठन गर्न सक्ने व्यवस्था रहेको छ । यसरी गठन भएको लेखा समितिको प्रचलित कानूनमा भएको व्यवस्थाको अतिरिक्त बेरुजु फस्यौटका सम्बन्धमा देहाय बमोजिम भूमिका तथा जिम्मेवारी हुनेछ:

- गाउँ कार्यपालिका कार्यालयमा भए गरेका कार्यमा वित्तीय सुशासन कायम गराउन आवश्यक सुझाव प्रदान गर्ने
- आर्थिक प्रशासनसँग सम्बन्धित विषयमा कार्यपालिकाले सम्पादन गरेका कार्यहरूको अनुगमन गर्ने,
- लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा भएका सुझावहरूको बारेमा छलफल गर्ने,
- पेशकी बेरुजुको अवस्था विश्लेषण गर्दै सो को फस्यौटका लागि आवश्यक रणनीतिका सुझाव प्रदान गर्ने,
- बेरुजु फस्यौटका लागि कार्यपालिकाबाट प्राप्त जानकारीहरूका आधारमा उचित सिफारिस गर्ने

- प्रचलित कानून बमोजिम बेरुजु नियमित वा फस्यौद गर्न तोकिए बमोजिमको कार्य सम्पादन गर्ने,
- असुल उपर र फस्यौट हुन नसकेको बेरुजु फस्यौट तथा सम्परीक्षणका लागि आवश्यक अध्ययन र छानविन गरी उपयुक्त कारवाहीको लागि सिफारीस गर्ने तोकिए बमोजिम
- असुल उपर हुन नसकेको बेरुजुबारे आवश्यकता अनुसार छानविन गर्ने र सो विषयको अध्ययन गर्नका लागि सरोकारवालालाई बैठकमा आमन्त्रण गर्ने, अध्ययनका लागि कागजातको छायाँप्रति माग्ने र आवश्यक जाँचबुझ गर्ने,
- नियमित फस्यौट तथा असुल उपर हुन नसकेको बेरुजुको हकमा सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गर्न नामनामेसी सहितको विवरण सभा समक्ष पेश गर्ने ।

४.३ पुरस्कार तथा कार्य सम्पादन मूल्यांकन सम्बन्धी व्यवस्था

स्थानीय तहले अन्तिम लेखापरीक्षण हुँदा बेरुजु शून्य वा न्यून हुने कार्यमा र कार्ययोजना अनुसार बेरुजु फस्यौट कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरू स्थानीय तहले तोके बमोजिम उचित पुरस्कारको व्यवस्था गर्नु पर्दछ ।

कार्यसम्पादन मूल्यांकन गर्ने अधिकारीले कार्यसम्पादन मूल्यांकन गर्दा बेरुजु फछ्यौट कार्यमा संलग्न वा जिम्मेवार कर्मचारी वा पदाधिकारीले निजले बेरुजु फस्यौट गर्न गरेको प्रयास, फस्यौटको प्रतिशत आदि समेतलाई आधार लिई गर्नु पर्दछ । कार्यसम्पादन मूल्यांकन गर्ने अधिकारीले कुनै कर्मचारीको कार्यसम्पादन मूल्यांकन गर्दा निजको नाममा कुनै बेरुजु वा पेशकी रकम बाँकी भए नभएको व्यहोरा आर्थिक प्रशासन शाखाबाट लिई सो समेतलाई आधार लिई मूल्यांकन गर्नु पर्नेछ ।

अनुसूची १ अन्तिम/ आन्तरिक :लेखपरीक्षणबाट कायम बेरुजुको लगत खाता (म.ले.प.फा.नं .८०१)

नेपाल सरकार
/प्रदेश सरकार
/स्थानीय सरकार

सङ्घ/प्रदेश / स्थानीय तह
.....मन्त्रालय/विभाग/कार्यालय

कार्यालय कोड नं.:

बजेट उपशीर्षक /

आन्तरिक अन्तिम लेखापरीक्षणबाट कायम बेरुजुको लगत खाता

कारोबार नं :

२०.....साल.....महिना

आर्थिक वर्ष:

☐ विनियोजन

☐ राजस्व

☐ धरौटी ☐

अन्य कोष

क्र. सं.	बेरु जु द फा नं	भौ चर नं	बेरु जु को सङ्क्ष स व्यहो रा	कायम भएको बेरु जु रकम				सम्परीक्षण भएको				बाँकी बेरु जु				कै फिय त	
				निय मित गर्नु पर्ने	म्या द नाघे को पे स्की	असु ल उपर गर्नु पर्ने	ज म्मा	सं. प. मि ति	निय मित गर्नु पर्ने	म्या द ना घे को पे स्की	असु ल उपर गर्नु पर्ने	ज म्मा	निय मित गर्नु पर्ने	पे स्की	असु ल उपर गर्नु पर्ने		ज म्मा
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	१	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८
ज म्मा																	

नोट :आन्तरिक लेखा परिक्षण र अन्तिम परिक्षण बेरुजुको लागत छुट्टा छुट्टै खातामा राख्नु पर्दछ साथै कारोबारको प्रकृतिअनुसार छुट्टा छुट्टै पानामा अभिलेख राख्नु पर्दछ तयार गर्ने:.....

नाम:

पद:

मिति:

उद्देश्य

लेखापरीक्षणबाट कायम भएको बेरुजुको अभिलेख राख्नु। महालेखा नियन्त्रक कार्यालय कोष तथा लेखा नियन्त्रक समेत (आन्तरिक लेखापरीक्षणमा) वा महालेखा परीक्षकको कार्यालय (अन्तिम लेखापरीक्षणमा) बाट प्राप्त उपशीर्षकनत र कार्यालयगत विनियोजन, राजस्व र धरौटीको बेरुजु विकरण यावस्थित गर्न, अभिलेख राख्न र कार्यन्वयन गर्ने उद्देश्यले तर्जुमा गरिएको हो।

फाराम भर्ने तरिका:

१ एक कार्यालयको एकभन्दा बढी उपशीर्षकको बेरुजु भए एकपछि अर्को उपशीर्षकको बेरुजु देखिने गरी लगत राख्ने गर्नुपर्दछ।

२ विनियोजन, राजस्व र धरौटीको बेरुजुको अभिलेख राख्दा फरक फरक पाना न. उल्लेख गरी अभिलेख राख्नुपर्छ।

३ यस खाता प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि राखिन्छ। त्यसैले यस खाता कुन आर्थिक वर्षको राखिएको हो सो आर्थिक वर्ष लेख्नुपर्छ।

४ बेरुजुको विवरण बारुबार प्रयोग हुने अवस्थामा छुट्टै सहायक खाता यही ढाँचामा तयार गर्नुपर्नेछ जस्तै मोबिलाइजेसन पेस्की

५ खाता पाना न. मा प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि १ बाट सुरु गरी सिलसिलेवार रूपमा खाता पाना न. लेख्नुपर्छ।

६ बजेट उपशीर्षक कारोबार न. मा आर्थिक सङ्केत तथा वर्गीकरण र व्याख्यामा उल्लेख भएबमोजिमको बजेट उपशीर्षक नं. लेख्नुपर्छ।

७ कायम बेरुजुको लगत कुन प्रकारको बेरुजु हो सो को प्रकृतिअनुसार विनियोजन, राजस्व, धरौटी वा अन्य कोष मध्ये कुन हो सोको प्रकारमा कुनै एकमा ठिक चिह्न लगाउनुपर्छ र ठिक चिह्न जुन प्रकारमा लगाइन्छ सोही प्रकारको अभिलेख राख्नुपर्ने हुन्छ।

८ महल १ मा सिलसिलेवार क्रम संख्या न. लेख्नुपर्छ।

१० महल २ मा बेरुजु कायम भएको म.ले.प. प्रतिवेदनको दफा नं. लेख्नुपर्छ।

११ महल ३ मा बेरुजु कुन भौचर न. बाट कायम हुन पुगेको हो सो भौचर न. लेख्नुपर्छ।

१२ महल ४ मा बेरुजुको सक्षिप्त व्यहोरा वा विवरण लेख्नुपर्छ।

१३ महल ५, ६२७ मा कायम भएको बेरुजुको प्रकार अनुसार क्रमशः नियमित गर्नुपर्ने बेरुजु, पेस्की बेरुजु र असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ।

१४ महल ८ मा महल ५ को नियमित गर्नुपर्ने बेरुजु, महल ६ को पेस्की बेरुजु र महल ७ को असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजुको जोड जम्मा लेख्नुपर्छ।

१५ महल ९, १०, ११२१२ मा संपरीक्षण भएको बेरुजुको विवरण राख्नुपर्छ। यसमा क्रमशः सम्परीक्षण मिति, सम्परीक्षण भएको नियमित गर्नुपर्ने बेरुजु, पेस्की बेरुजु र असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ।

१६ महल १३ मा सम्परीक्षण भएको जोड जम्मा बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ।

१७ महल १४, १५, १६ र १७ मा सम्परीक्षण हुन बाँकी बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ। यसमा क्रमशः नियमित गर्नुपर्ने बेरुजु, पेस्की बेरुजु, असुल उपर गर्नुपर्ने बेरुजु र जोड जम्मा बाँकी बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ।

१८ महल १८ मा कुनै कैफियत भएमा सो कैफियत उल्लेख गर्नुपर्छ।

१९ जम्मा हरफमा रकमहरूको जोड जम्मा राख्नुपर्दछ।

२० बेरुजु अभिलेख तयार गर्ने तथा प्रमाणित गर्नेको नाम, पद र मिति लेखेर हस्ताक्षर गर्नुपर्छ।

नेपाल सरकार / प्रदेश
सरकार / स्थानीय
सरकार को छाप

अनुसूची २: बेरुजुको कार्यालयगत तुलनात्मक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं .८०२)

सङ्घ/प्रदेश / स्थानीय तह

.....मन्त्रालय/विभाग/कार्यालय

कार्यालय कोड नं.:

बेरुजुको कार्यालयगत तुलनात्मक प्रतिवेदन

२०.....साल.....महिना

क्र.स.	आ.ब.	बेरुजु को किसिम	बेरुजु जम्मा				फर्छायौट भई लगत कट्टा						बाकी बेरुजु					कै.फि.यत
			बिनि योजन	राज स्व	ध रौ टी	कर्य संचालन कोष	अन्य कोष	बिनि योजन	राज स्व	ध रौ टी	कार्य संचालन कोष	अन्य कोष	बिनि योजन	राज स्व	ध रौ टी	कार्य संचालन कोष	अन्य कोष	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
१		नियमित गर्नुपर्ने																
		पेस्की म्याद नाघे को																
		असुल उपर गर्नुपर्ने																
		जम्मा																
२		नियमित गर्नुपर्ने																
		पेस्की म्याद नाघे को																
		असुल उपर गर्नुपर्ने																
		जम्मा																
जम्मा																		

तयार गर्ने:.....

नाम:

पद:

मिति:

उद्देश्य

बेरुजुको कार्यालयगत विवरणको प्रतिवेदन गर्नु, कार्यालयगत बेरुजुको उचित व्यवस्थापन गर्न र अभिलेख राख्न ।

फाराम भर्ने तरिका:

१ बेरुजुको कार्यालयगत प्रतिवेदन यस आयवर्षको विवरण र अघिल्लो आय वर्षसम्मको विवरणको बेरुजुको प्रकारअनुसार राख्नुपर्छ ।

२ यसमा कुन साल र कुन महिनाका लागि यस प्रतिवेदन तयार गरिएको सो को मिति लेख्नुपर्छ ।

३ महल १ मा सिलसिलेवार क्रम सङ्ख्या न. लेख्नुपर्छ ।

४ महल २ मा आर्थिक वर्ष लेख्नुपर्छ । यसमा जुन न आ.व. को बेरुजु वि तु विवरण राखिने हो सो आय वर्ष लेख्नुपर्छ । यसमा आवश्यकता अनुसार आ.व. थप्दै जानुपर्छ ।

५ महल ३ मा प्रत्येक आर्थिक वर्षका लागि अभिलेख गरिने बेरुजुको किसिम नियमित गर्ने बेरुजु, पेस्कीबेरुजु असुलउपर गर्ने बेरुजु र जम्मा बेरुजु को रकम लेख्न सकिने गरी एउटै भाषा सार्नुपर्छ ।

६ महल ४ मा विनियोजनबाट भएका बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ ।

७ महल ५ मा राजस्वमा भएका बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ ।

८ महल ६ मा धरौटीसम्बन्धी बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ ।

९ महल ७,८, ९ मा कार्यसञ्चालन कोष सम्बन्धी बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ । यसमा कार्यसञ्चालन कोषहरू दिइएको महलभन्दा धेरै भएमा आवश्यकताअनुसार महलहरू थप्दै जानुपर्छ ।

१० महल १०, ११ र १२ मा अन्य कोषहरूको बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ । यसमा आवश्यकता अनुसार महलहरू थपिदै जान सकिने छ ।

११ महल १३ मा कुनै कैफियत भएमा सो कैफियत उल्लेख गर्नुपर्छ ।

१२ यस प्रतिवेदन तयार गर्नेको नाम, पद मिति लेखेर हस्ताक्षर गर्नुपर्छ ।

नेपाल सरकार / प्रदेश
सरकार / स्थानीय
सरकार को छाप

अनुसूची ३ : बेरुजुको केन्द्रीय कार्यालयगत लगत (म.ले.प.फा.नं .८०३)

सङ्घ/प्रदेश / स्थानीय तह

.....मन्त्रालय/विभाग/कार्यालय

कार्यालय कोड नं.:

बेरुजुको केन्द्रीय कार्यालयगत लगत

२०.....साल.....महिना

कार्यालय कोड नं :

कार्यालयको नाम र ठेगाना:

आ.ब	बेरुजु लगत			फर्छ्यौत भई लगत कट्टा			बाकी		
	नियमित गर्ने	असुल गर्ने	पेस्की कायम	नियमित गर्ने	असुल गर्ने	पेस्की कायम	नियमित गर्ने	असुल गर्ने	पेस्की कायम
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

माथि लेखिएको ब्यहोरा ठिक छ भनी:

प्रमाणित गर्ने:

तयार गर्ने:

नाम:

पद:

पद:

मिति:

मिति:

उद्देश्य:

मन्त्रालय, विभाग वा केन्द्रीय निकायले बेरुजुको कार्यालयगत लगत राख्ने। अन्तिम लेखापरीक्षणद्वारा आँल्यइएको बेरुजु फर्छ्योट र बाँकी कार्यालयगत रूपमा अभिलेख गर्दै जाने र बेरुजु थप हुन गएमा क्रमश थप गर्दै जाने उद्देश्यले यो फारामको तर्जुमा गरिएको हो ।

फाराम भर्ने तरिका:

१ बेरुजुको केन्द्रीय कार्यालयगत लगत केन्द्रीय निकाय गत राख्नुपर्छ । यसका लागि कार्यालयको सङ्केत न र कार्यालयको नाम लेख्नुपर्छ ।

२ खाता पाना नं. सिलसिलेवार हुने गरी राख्नुपर्छ ।

३ महल १ मा आय वर्ष लेख्नुपर्छ। यसमा कुन आय वर्षमा कति बेरुजु थपियो र कति बेरुजु सम्परीक्षण वा फर्छ्योट भयो र कति बेरुजु बाँकी छ सो लेखिन्छ ।

४ महल २. ३२४ लगत कायम भएको आर्थिक वर्षअनुसारको नियमित गर्ने असुल गर्ने र पेस्की दिइएको बेरुजु लेख्नुपर्छ ।

५ महल ५.६२७ मा उक्त तोकिएको आयवर्षका लागि फछ्योट भएको नियमित गर्ने, असुल गर्ने र पेस्की बेरुजु रकम लेखुपर्छ ।

६ महल ८. ९२१० मा तोकिएको आय वर्षका लागि फछ्योट हुन बाँकी नियमित गर्ने असुल गर्ने र पेस्की कायम बेरुजु रकम लेखुपर्छ ।

७ महल ११ मा कुनै कैफियत भए सो कैफियत उल्लेख गर्नुपर्छ ।

नेपाल सरकार / प्रदेश
सरकार / स्थानीय
सरकार को छाप

अनुसूची ४ : बेरुजुको कार्यालयगत केन्द्रीय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं .८०४)

सङ्घ/प्रदेश / स्थानीय तह

.....मन्त्रालय/विभाग/कार्यालय

कार्यालय कोड नं.:

बेरुजुको कार्यालयगत केन्द्रीय प्रतिवेदन

२०.....साल.....महिना

कार्यालय कोड नं	कार्यालयको नाम	बेरुजु लगत			फछ्याउँत भई लगत कट्टा			बाकी	
		नियमित गर्ने	असुल गर्ने	पेस्की कायम	नियमित गर्ने	असुल गर्ने	पेस्की कायम	नियमित गर्ने	अ
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	जम्मा								

तयार गर्ने:

नाम :

पद:

मिति:

प्रमाणित गर्ने:

नाम:

पद:

मिति:

उद्देश्य

बेरुजुको मन्त्रालय/विभागत एकीकृत प्रतिवेदन गर्नु। अन्तिम लेखापरीक्षणद्वारा ऑल्यइएको बेरुजु फछ्योट र बेरुजु बाँकीको कार्यालयगत रूपमा अभिलेख गर्दै जाने र बेरुजु थप हुन गएमा क्रमश यम गर्दै जाने उद्देश्यले यो फारामको तर्जुमा गरिएको हो। कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसिल कार्यालयले समेत यो फाराम प्रयोग गर्नुपर्दछ ।

फाराम भर्ने तरिका

१ बेरुजुको केन्द्रीय प्रतिवेदन प्रत्येक अवधि महिना वा वर्षको लागि तयार गरिन्छ ।

- २ यस अभिलेखलाई सिलसिलेवार पाना नं. मा राख्नुपर्छ र चालु आर्थिक वर्ष लेख्नुपर्छ ।
- ३ महल १, २ मा बेरुजु कायम भएको क्रमशः कार्यालयको सङ्केत न र कार्यालयको नाम राख्नुपर्छ ।
- ४ महल ३ मा बेरुजु भएको आर्थिक वर्ष कुन हो सो आग वर्ष लेख्नुपर्छ ।
- ५ महल ४, ५, ६ मा लगत कायम भएको बेरुजु लेख्नुपर्छ ।
- ६ महल ७, ८ २९ मा फछ्योट भएको बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ ।
- ७ महल १०, ११, १२ मा फछ्योट गर्न बाँकी बेरुजु रकम लेख्नुपर्छ ।
- ८ जम्मा हरफमा बेरुजु रकमहरूको जोड जम्मा रकम लेख्नुपर्छ ।
- ९ यस प्रतिवेदन तयार गर्ने गरी पेस गर्ने तथा स्वीकृत गर्ने कर्मचारीको नाम, पद र मिति लेखेर हस्ताक्षर गर्नुपर्छ ।

नेपाल सरकार / प्रदेश
सरकार / स्थानीय
सरकार को छाप

अनुसूची ५ : बेरुजु सम्परिक्षण गोश्वरा अभिलेख खाता (म.ले.प.फा.नं .८०५)

सङ्घ/प्रदेश / स्थानीय तह

.....मन्त्रालय/विभाग/कार्यालय

कार्यालय कोड नं.:

बेरुजु सम्परीक्षणलगतकट्टा गोक्षारा अभिलेख खाता/

क्र स	कार्यालय को नाम	बजेट उपशीर्षक /कारोबार	कार्यालयगत खाता पाना नं	बेरुजु दफा नम्बर	सम्परीक्ष यण/ लगतक ट्टाको अनुरोध गरेको	सम्परीक्षण/ लगतकट्टाको भएको				कैफि यत
					पत्रको मिति	र क म	पत्र संख्या	मि ति	र क म	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
जम्मा										

तयार गर्ने:

नाम :

पद:

मिति:

प्रमाणित गर्ने:

नाम:

पद:

मिति:

उद्देश्य

सम्परीक्षणको एकीकृत अभिलेख राख्ने । कार्यालयको शीर्षकगत बेरुजु रकम सम्परीक्षण अनुरोध पत्रको अभिलेख गर्ने, उक्त पत्रनुसार सम्परीक्षण गर्न अनुरोध रकम र यथार्थ सम्परीक्षण भएको रकम कैफियत सहित अभिलेख गर्ने उद्देश्यले यो फारामको तर्जुमा गरिएको हो ।

फाराम भर्ने तरिका:

१ बेरुजु सम्परीक्षणको अभिलेख यस खातामा राखिन्छ ।

२ आर्थिक वर्षमा चालु आर्थिक वर्ष कुन हो सो लेख्नुपर्छ ।

३ यो अभिलेख कार्यालय, मन्त्रालय र विभाग तीनै तहमा राख्नुपर्छ ।

४ महल १ मा सिलसिलेवार क्रम सङ्ख्या नं. लेख्नुपर्छ ।

५ महल २, ३ र ४ मा बेरुजु क्रमशः सम्परीक्षण हुने कार्यालयको नाम, बजेट उपशीर्षक नं. र बेरुजुको कार्यालयगत खाता पाना नं. लेख्नुपर्छ ।

६ महल ५ मा म.ले.प. को प्रतिवेदनमा कुन दफा न. मा बेरुजु कायम भएको हुन्छ सो दफा न. लेख्नुपर्छ ।

७ महल ६ र ७ मा सम्परीक्षणलाई अनुरोध गरिएको पत्रको मिति र सम्परीक्षणका लागि अनुरोध गरेको रकम लेख्नुपर्छ ।

८ महल ८, ९, १० मा सम्परीक्षण भएको पत्र सङ्ख्या न., सो पत्रको मिति र रकम लेख्नुपर्छ ।

९ महल ११ मा कुनै कैफियत भएमा सो कैफियत लेख्नुपर्छ ।

१० तयार गर्ने र प्रमाणित गर्नेको नाम, पद र मिति लेखेर हस्ताक्षर गर्नुपर्छ ।

अनुसूची ६: आपनै स्थानीय तहको कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीबाट असुल गर्नुपर्ने / पेशकी बाँकी बेरुजु
फर्स्यौटका लागि प्रयोग हुने पत्रको ढाँचा
.....पालिकाको कार्यालय

मिति:.....

च. नः

प. सः

विषयः असूल हुनुपर्ने/पेशकी बाँकी बेरुजु फर्स्यौट गर्ने ।

श्री

उपरोक्त विषयमा आ. व..... को राजस्व/धरौटी/विनियोजन बजेट उपशीर्षक नं..... को लेखापरीक्षण हुँदा तपाईंको नाममा निम्न बेरुजु रकम असूल हुनुपर्ने / पेशकी बाँकी बेरुजु भनी लेखी आएको हुँदा उल्लेखित बेरुजुका सम्बन्धमा तपाईंको कुनै प्रतिक्रिया भए प्रतिक्रिया वा प्रमाण भए प्रमाण वा उल्लेखित रकम दाखिला गरी सोको बैंक भौचर यो पत्र प्राप्त भएको..... दिनभित्र पेश गर्नु होला । सो म्यादभित्र कुनै प्रतिक्रिया वा रकम दाखिला हुन नआएमा उल्लेखित बेरुजु रकम तपाईंको मासिक तलब वा तपाईंले पाउने जुनसुकै रकमबाट कट्टा गरी बेरुजु फर्स्यौट गरिने व्यहोरा समेत यसै पत्रबाट जानकारी गराइन्छ ।

बेरुजुको व्यहोरा र रकमः

दस्तखतः

मितिः

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको नामः

अनुसूची ७: सरुवा भएर अन्यत्र गएका कर्मचारीबाट असुल गर्नुपर्ने/पेशकी बाँकी बेरुजु
फर्स्यौट लागि प्रयोग हुने पत्रको ढाँचा
.....पालिकाको कार्यालय

चनः

प. मः

विषयः असुल हुनुपर्ने/पेशकी बाँकी बेरुजु फर्च्यौट गर्ने।

श्री.....

उपरोक्त विषयमा आ.व..... को राजस्व/धरौटी/विनियोजन बजेट उपशीर्षक न.....को लेखापरीक्षण हुँदा तपाईंको नाममा निम्न बेरुजु रकम असून हुनुपर्ने / पेशकी बाँकी बेरुजु भनी लेखी आएको हुँदा उल्लेखित बेरुजुका सम्बन्धमा तपाईंको कुनै प्रतिक्रिया भए प्रतिक्रिया वा प्रमाण भए प्रमाण वा उल्लेखित रकम दाखिला गरी सोको बैंक भौचर यो पत्र प्राप्त भएको दिनभित्र पेश गर्नु होला। सो म्यादभित्र कुनै प्रतिक्रिया वा रकम दाखिला हुन नआएमा उल्लेखित बेरुजु रकम तपाईंको मासिक तलब तथा तपाईंले पाउने जुनसुकै रकमबाट कट्टा गरी बेरुजु फर्च्यौट गरिने व्यहोरा समेत यपवबाट जानकारी गराइन्छ ।

बेरुजुको व्यहोरा र रकम

दस्तखतः

मिति:

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको नामः

बोधार्थ तथा कार्यार्थः

श्रीकार्यालय

.....निजले सो म्यादभित्र प्रतिक्रिया पेश गरेमा सो प्रतिक्रिया वा कुनै प्रतिक्रिया नदिएमा वा रकम दाखिला नगरेमा निजको मासिक तलब वा निजले पाउने जुनसुकै रकमबाट उल्लेखित बेरुजु रकम कट्टा गरी यस कार्यालयमा पठाइ दिनु भई बेरुजु फर्च्यौट कार्यमा सहयोग गरिदिनु हुन अनुरोध छ ।

अनुसूची ८: अन्य व्यक्ति वा संघ संस्थाबाट बाट असुल गर्नुपर्ने/पेशकी बाँकी बेरुजु फर्च्यौट
लागि प्रयोग हुने पत्रको ढाँचा

.....पालिकाको कार्यालय

मिति:

च. नः

प. सः

विषयः असूल हुनुपर्ने/पेशकी बाँकी बेरुजु फस्यौट गर्ने बारे ।

श्री.....

उपरोक्त विषयमा आ. व..... को राजस्व/धरौटी/विनियोजन बजेट उपशीर्षक नं..... को लेखापरीक्षण हुँदा तपाईंको नाममा निम्न बेरुजु रकम असूल हुनुपर्ने / पेशकी बाँकी बेरुजु भनी लेखी आएको हुँदा उल्लेखित बेरुजुका सम्बन्धमा तपाईंको कुनै प्रतिक्रिया भए प्रतिक्रिया वा प्रमाण भए प्रमाण वा उल्लेखित रकम जम्मा गरी सोको बैंक भौचर यो पत्र प्राप्त भएको..... दिनभित्र पेश गर्नु होला। सो म्यादभित्र कुनै प्रतिक्रिया वा रकम दाखिला हुन नआएमा प्रचलित कानून बमोजिम रकम असूल उपर गरिने व्यहोरा समेत यसै पत्रबाट जानकारी गराइन्छ ।

बेरुजुको व्यहोरा र रकमः

दस्तखतः

मितिः

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको नामः

अनुसूची ९ः म.ले.प. लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदनको प्रतिक्रिया एवं सम्परीक्षणको लागि प्रयोग हुने पत्रको ढाँचा
.....पालिकाको कार्यालय

मितिः.

च. नः

प. सः

विषय: बेरुजुको प्रतिक्रिया एवं सम्परीक्षण वारे ।

श्री महालेखापरीक्षकको कार्यालय

.....

.....

उपरोक्त विषयमा च.नं..... मिति..... ..को पत्रसाथ आ.
व..... को अन्तिम लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन यस कार्यालयमा
मिति..... मा दर्ता भई प्राप्त बेरुजुका सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको प्रतिक्रिया तथा
प्रमाण सहित सम्परीक्षण गरि दिनु हुन सादर अनुरोध गरिन्छ ।

(बेरुजु दफा नं., बेरुजुको छोटकरी विवरण, रकम र फच्यौटको व्यहोरा सहितको विवरण छुट्टै संलग्न
गर्ने ।

.....

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अनुसूची १० : बेरुजु फच्यौट काययोजना ढाचा

..... पालिकाको कार्यालय

बेरुजु फच्यौट काययोजना

(क) बेरुजुको सन्क्षिप्त स्थिति :

(ख) कार्यकोजना

क्र स	बेरुजु व्यहोरा	सम्बन्धित रणनीति / कार्यनीति संकेत	सम्बोधनका लागि बेरुजु गरिने कार्य	बेरुजु गरिसक्ने

उपरोक्त अनुसार बेरुजु फस्यौटको लक्ष्य र समयतालिका यस प्रकार रहेको छ

आर्थिक वर्ष:

क्र सं	बिबरण	प्रथम चौमासिक	दोस्रो चौमासिक	तेस्रो चौमासिक
१	नियमित गर्ने बेरुजु (फस्यौट गर्ने)	%	%	%
२	असुल उपर गर्ने बेरुजु (फस्यौट गर्ने)	%	%	%
३	पेशकी (फस्यौट गर्ने)	%	%	%
४	सैदान्तिक बेरुजु	बुदाहरु तयार गर्ने सुधारका लागि योजना बनाउने	नीतिगत सुधारका लागि	
५	प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने			
६	बेरुजु फच्यौट सम्बन्धि छलफल (पटक)			
७	स्थलगत फलोअफ (निकाय संख्या)			

नया कायम भएको बेरुजु र पुरानो रहिरहेको बेरुजुको छुट्टा छुट्टै लक्ष्य निर्धारण गर्नु पर्ने

(ग) जिम्मेवारी बाडफाड

(घ) प्रोत्साहन व्यवस्था

कार्ययोजना बनाउने सम्बन्धी मार्गदर्शन:

- प्रत्येक चौमासिकमा सम्पन्न गरिने लक्ष्य निश्चित गर्ने
- नयाँ कायम भएको बेरुजु र पुरानो रहिरहेको बेरुजुको फस्यौटका लागि लक्ष्य छुट्टाछुट्टै तय गर्ने
सैदान्तिक बेरुजुको सम्बोधनका लागि नीतिगत, कार्यक्रमगत र कार्यविधिगत सुधार गर्ने योजना बनाउने
- यस सम्बन्धी प्रगति प्रतिवेदन र समीक्षाका समय तालिकाहरु निश्चित गर्ने
- अनुगमन तथा फलोअप गर्नुपर्ने भएमा सो विषयहरुलाई कार्ययोजनामा समेट्ने
- प्रत्येक क्रियाकलापका लागि जिम्मेवार पदाधिकारी तथा व्यक्ति निश्चित गर्ने गरी राखे कार्ययोजना अनुसार कार्यान्वयनको मापन गरी सो बमोजिम प्रोत्साहन नीति सँगै घोषणा गर्ने
- अन्य उपयुक्त लागेका विषयहरु समेट्ने

अनुसूची ११ : पेशकी फच्यौट सुचनाको ढाचाँ

.....
..... पालिकाको कार्यालय

बिषय: पेशकी फस्यौट गर्ने सूचना

यस गाउँपालिका वा मातहतका कार्यालयहरूबाट देहायका व्यक्ति, संघ/संस्थाहरूले विभिन्न आर्थिक वर्षमा विभिन्न कार्यका लागि पेशकी लिएका तर हालसम्म पनि पेशकी रकम फस्यौट हुन बाँकी नै देखिएको हुँदा यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। यो सूचना प्रकाशित भएको १५ दिनभित्र पेशकी रकमको फौटवारी वील भरपाई वा उल्लेखित पेशकी रकम बेरुजु खातामा जम्मा गरी सोको बैंक भौचर पेश गर्नु भई आफ्नो नामको बाँकी पेशकी फरफारक गर्न गराउनु हुन सम्बन्धित सबैलाई जानकारी गराइन्छ। फाटवारी वा रकम दाखिला हुन नआएका प्रचलित कानून बमोजिम पेशकी रकम असूल उपर गर्नका लागि कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसिल कार्यालयमा लगत कसी सरकारी बाँकी सरह रकम असूल उपर गरिने व्यहोरा समेत यसै सूचनाद्वारा जानकारी गराइन्छ ।

सि .नं.	पेशकी बाकि हुनेको नाम र ठेगाना	पेशकी लिएको आर्थिक वर्ष	प्रयोजनको व्यहोरा	रकम रु .

अनुसूची १२ : बेरुजु फस्यौटका लागि प्रतिवेदन ढाचा
(बेरुजु फस्यौट गर्ने ढाचा र कार्य प्रक्रिया संग सम्बन्धित)
.....कार्यालय

मिति:.....

बजेट उपशीर्षक

बेरुजुको किसिम: नियमित गर्ने / असुल उपर गर्ने / पेशकी
आ.ब.

बेरुजु भएको

फस्यौटका लागि पेश गरिएको बेरुजुको			बेरुजु रकम	फस्यौटका तथा औचित्य
बेरुजु दफा नं .	गोक्षारा भौचर नं .	व्यहोरा		

बिबरण	नियमित तर्फ	असुल उपर तर्फ	पेशकी तर्फ	कैफियत
कुल बेरुजु रकम रु				
फस्यौट/ सम्परिक्षणका लागि पेश भएको बेरुजु रकम रु.				
यस पछि फस्यौटका लागि बाकी रहने बेरुजु रकम रु				

संलग्न प्रणाम तथा कागजात :

•

•

तयार पार्ने :

.....

आर्थिक प्रशासन प्रमुख

पेश गर्ने :

.....

प्रमुख प्रशासनीय अधिकृत

अनुसूची १३: बेरुजु फस्यौट टिप्पणीको ढाँचा

.....पालिकाको कार्यालय

टिप्पणी र आदेश

विषय: आ. व. बेरुजु नियमित गर्ने सम्बन्धमा ।

श्रीमान् प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,

आ. व..... को व. शी. नं..... देहाय बमोजिम बेरुजु प्राप्त भएको छः ..खर्च/राजव/धरौटीको महालेखापरीक्षकको कार्यालयबाट लेखापरीक्षण हुँदा ।

बेरुजुको व्यहोरा:

उपरोक्त बेरुजुको सम्बन्धमा..... (यस दफा नं.. अवस्था,परिस्थिति जस्ता भएको व्यहोरा विस्तृत रूपमा उल्लेख गर्नु पर्ने) प्रचलित कानूनको रीत पुर्याउनु पर्नेमा सो रीतसम्म नपुगि अनियमित भएको तर सरकारी हानी नोक्सानी नभएको हुँदा स्थानीय तहको आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, को नियम..... बमोजिम कार्यपालिकाबाट नियमित गराउनका लागि पेश गरेको छु ।

पेश गर्नेको

दस्तखतः

नामः

दर्जाः लेखापाल /अधिकृत

मितिः

श्रीमान् अध्यक्षज्यू, कार्यपालिका ।

उपरोक्त व्यहोरा मनासिब देखी स्थानीय तहको आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, को नियम.....बमोजिम नियमित हुनका लागि अनुरोध गर्दछु ।

दस्तखतः

नामः

दर्जाः.....

(प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत)

मितिः

अनुसूची १४ : सभामा पेश गर्ने प्रतिवेदनको ढाँचा
(बेरुजु फर्स्यौट गर्ने ढाँचा र कार्य प्रक्रियासँग सम्बन्धित)

.....

.....पालिकाको कार्यालय

बेरुजु फर्स्यौट सम्बन्धी सभामा प्रस्तुत प्रतिवेदन

(क) बेरुजुको संक्षिप्त स्थितिः

(ख) फर्स्यौट गर्नुपर्ने व्यहोराहरु

बेरुजु दफा नं .	गोश्वरा भौचर नं .	व्यहोरा	बेरुजु रकम	फर्स्यौटका गर्नुपर्नाको कारण	लेखा समितिको
-----------------	-------------------	---------	------------	------------------------------	--------------

					सिफारिस

(क) सम्बन्धित निर्णयहरू

- लेखाउत्तरदायी अधिकृतको निर्णय
- कार्यपालिकाको निर्णयहरू

(ख) संलग्न प्रमाण तथा कागजातः

.....

तयार पार्ने:

व्यहोरा प्रमाणित गर्ने:

पेश गर्ने:

.....

.....

.....

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

कार्यपालिकाको तर्फा बाट

नोटः

- यो प्रतिवेदन जिम्मेवार अधिकृतले तयार गरी प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबाट प्रमाणित गराई कार्यपालिकाको तर्फबाट सभामा प्रस्तुत गर्नुपर्ने र सभाले यस सम्बन्धमा उचित निर्णय गरी निर्देशन दिनुपर्ने।
- बेरुजुको संक्षिप्त स्थिति उल्लेख गर्दा निकायको कुल बेरुजु कुल कारोवारमा बेरुजु प्रतिशत बेरुजुको किसिम अनुसारको बेरुजु संरचना मुख्य सुझावहरू आदि विषयहरू उल्लेख गरी संक्षिप्त स्थितिको चित्रण गर्नुपर्ने।

अनुसूची १५: म.ले.प. बेरुजु सम्परीक्षणका लागि लेखिने पत्रको ढाँचा

.....
.....पालिकाको कार्यालय

मिति:

च.न.

प. सः

विषय: बेरुजु सम्परीक्षण बारे ।

श्री महालेखापरीक्षकको कार्यालय

.....

उपरोक्त सम्बन्धमा महालेखा परीक्षकको वार्षिक प्रतिवेदनमा समावेश भएको..... (स्थानीय तहको नाम) को आ. व.....को राजध/घरौटी र विनियोजन निम्न बेरुजु आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ४० अनुसार फस्यौट प्रमाणसहित सम्परीक्षणको लागि अनुरोध गरिएको छ ।

(बेरुजु दफा नं., बेरुजुको छोटकरी विवरण, रकम, फस्यौटको व्यहोरा, फस्यौट गर्ने जिम्मेवार निकाय वा व्यक्तिको निर्णय सहितको विवरण संलग्न गर्ने ।

.....

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

अनुसूची १६ : कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसिल कार्यालयमा लगत कस्न पठाउँदा
भर्नु पर्ने विवरण फारामको ढाँचा

.....

.....कार्यालय

लगत कस्न पठाउँदा भर्नु पर्ने विवरण फाराम

१. लगत कस्वा भर्नुपर्ने विवरण

१.१ व्यक्तिगत विवरण

(क) नाम:

(ख) ठेगाना:

(ग) सम्पर्क नः

(घ) स्थायी लेखा नम्बर:

(ड) संस्था वा फर्मको इजाजत नम्बर:

(च) बैङ्क खाता नम्बर र बैङ्कको नाम:

(नोट: संयुक्त भएमा उपक्रमका सदस्यहरूको विवरण थप गरी उल्लेख गर्ने।

१.२ संस्थाको हकमा संस्थाको विवरण उल्लेख गरी सञ्चालक वा प्रोप्राइटरको विवरण एक भन्दा बढी भएमा थप उल्लेख गर्ने:

(क) नाम पर:

(ख) ठेगाना:

(ग) सम्पर्क नं:

(घ) बाबुको नाम घर:

(ड) बाजेको नाम घर:

(च) नागरिकता नं. र जारी गर्ने जिल्ला:

(छ) स्थायी लेखा नम्बर:

(ज) बैङ्क खाता नम्बर र बैङ्कको नाम:

२. कर्मचारी भए देहाय विवरण

(क) कार्यालय:

(ख) पद:

(ग) कर्मचारी संकेत नम्बर:

(घ) बैङ्क खाता नम्बर र बैङ्कको नाम:

३. अवकास प्राप्त कर्मचारी भए देहाय विवरण

(क) अवकास प्राप्त मिति:

(ख) अवकास प्राप्त गरेको कार्यालय:

(ग) निवृत्तिभरण पाइरहेको भए अधिकार पत्र नम्बर:

४. असुल उपर गर्नु पर्ने रकमको विवरण

(क) पेशकी:

(ख) बेरुजु:

(ग) हर्जाना रु.

(घ) दण्ड जरिवाना रु.

(ड) जम्मा रु. अक्षरेपी:

(च) व्याज लाग्ने रकम:

(छ) व्याज दर:

(ज) व्याज लाग्न शुरू हुने मिति:

५. धितो र जमानीको विवरण

५.१ धितो रहेको जायजेथाको विवरण

(क) जग्गा धनीको नाम थर:

(ख) बाबुको नाम थर:

(ग) बाजेको नाम थर:

(घ) ठेगाना:

(ड) सम्पर्क नम्बर:

(च) नागरिकता नं. र जारी गर्ने जिल्ला:

५.२ धितो रहेको घर जग्गाको विवरण

सि.नं	जिल्ला	नगरपालिका / गाउँपालिका	कित्ता नं	क्षेत्रफल	किसिम	कैफियत

६. जमानीको विवरण

(क) नाम थर:

(ख) बाबुको नाम थर:

(ग) बाजेको नाम थर:

(घ) ठेगाना:

(ड) सम्पर्क नम्बर:

(च) नागरिकता नं. र जारी गर्ने जिल्ला:

(छ) जमानी दिएको घरजग्गाको विवरण:

सि . नं	जिल्ला	नगरपालिका / गाउँपालिका	कित्ता नं	क्षेत्रफल	किसिम	कैफियत

७. असुल उपरको लागि गरेको प्रयास:

(क) सम्बन्धित व्यक्ति/संस्थालाई असुल उपरको लागि गरेको पत्राचारको चलानी नं. र मिति:

(ख) असुल उपरका लागि पैतीस दिने सूचना जारी गरेको मिति र समाचार पत्रको नाम:

(ग) अन्य प्रयासहरू

उपरोक्त उल्लेखित रकम आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ को दफा ३९ र ४० अनुसार नियमित फर्स्यौट तथा फरफारक हुन नसकेको, गर्न नमिल्ने र सो सम्बन्धित नियमहरूमा उल्लिखित सम्पूर्ण कारवाही गरी सकिएको हुँदा ऐनको दफा ४७ को उपदफा (३) अनुसार लगत पठाईएको छ ।

पेश गर्ने:

प्रमाणित

गर्ने:

.....

.....

आर्थिक प्रशासन प्रमुखको दस्तखत
अधिकृतको

प्रमुख

प्रशासकीय

द्रष्टव्यः लगत विवरण पठाउँदा निम्न अनुसारको कागजातहरू पठाउनु पर्दछ ।

१. सरकारी बाँकी सरह असूल उपर गर्न केन्द्रिय कार्यालयमा लगत पठाउने निर्णयको प्रतिलिपि,
२. धितो रहेको जायजेथाको जग्गा धनी प्रमाण पूर्जाको सकलै र सो जायजेथा रोक्का राखेको सम्बन्धित मालपोत कार्यालयको पत्र,
३. जमानीकर्ताले गरेको कबूलियतनामा, सो कबूलियतनामामा उल्लेखित जायजेथाको सकलै जग्गा धनी प्रमाण पूर्जा र सो जायजेथा रोक्का रहेको सम्बन्धित मालपोत कार्यालयको पत्र
४. घरको धितो लिईएको भए उक्त घरको मूल्यांकन गरिएका कागजातहरू ।
५. संयुक्त उपक्रम (जोइन्ट भौचर) को हकमा संयुक्त उपक्रमको सम्झौता र साझेदारी सम्बन्धि कागजपत्र,
६. सम्बन्धित अन्य कागजात ।

अनुसूची १७ : कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसिल कार्यालयमा बेरुजुको लगत कट्टा गर्न प्रयोग हुने पत्रको ढाँचा

.....
.....पालिकाको कार्यालय

मिति:

चन:

प.स.

श्री कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसिल कार्यालय,
काठमाण्डौ, नेपाल ।

विषय: बेरुजुको लगत कट्टा गरी दिने बारे ।

उपरोक्त सम्बन्धमा महालेखा परीक्षकको कार्यालयको बेरुजु लगतसँग भिडेको निम्न बेरुजु देहाय बमोजिम फस्यौट गर्ने निर्णय गरिएकोले बेरुजुको लगत कट्टा गरी सोको जानकारी दिनु हुन अनुरोध छ ।

आ.ब.

बेरुजु दफा नं.

बेरुजुको संक्षिप्त व्यहोरा:

रकम:

फर्स्यौट गरिएको व्यहोरा वा निर्णयको सार

.....

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

संलग्न कागजात:

१.

२.

अनुसूची १८ : बेरुजु फर्स्यौटको मासिक प्रगति विवरणको ढाँचा

बेरुजु फर्स्यौटको मासिक प्रगति विवरण

२०..... साल.....महिनाको

आ.ब.	विवरण	जम्मा बेरुजु	फर्स्यौट			प्रतिशत	सम्मपरिक्षणका लागि म.ले.प को कायालयमा पेश भएको
			अघिल्लो महिना सम्मको	यो महिनाको	जम्मा		
	असुल गर्ने						
	नियमित गर्ने						
	पेस्की कायम						

अन्य विवरण:

१. सम्परीक्षणको लागि म. ले. पू को कार्यालयमा पेश भईरहेको सं. प. हुन बाँकी बेरुजु रु.....हजार

२. कुमारी चोक तथा केन्द्रीय तहसिल कार्यालयमा पेश भईरहेको रु.....हजार

अनुसूची १९ : लेखापरीक्षण, आन्तरिक नियन्त्रण तथा बेरुजु फस्यौट अनुगमन समितिको बाट अनुगमनमा प्रयोग हुने ढाँचा

.....पालिका

बेरुजु फस्यौट अनुगमन फाराम

(लेखापरीक्षण, आन्तरिक नियन्त्रण तथा बेरुजु फस्यौट अनुगमन समितिको लागि)

स्थानीय तहको नाम:

ठेगाना:

अनुगमन मिति:

कार्यालय प्रमुख:

जार्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख:

अनुगमन गर्नु पर्ने बिषय

आन्तरिक लेखपरीक्षण सम्बन्धित

१. यस स्थानीय तह र मातहतका शाखाहरू उप शाखाहरू र वडाहरूमा आन्तरिक लेखापरीक्षणको व्यवस्था छ वा छैन ?

क)छ ख)छैन यदि छ भने कुन महिनासम्मको आ. ले. प. भएको छ महिना उल्लेख गर्नुहोस: २०.....साल..... महिना.....गते आ. ले. प. प्रतिवेदन प्राप्त भएको छ वा छैन क)छ ख)छैन				
२. आन्तरिक लेखापरीक्षणको छुट्टै बेरजुलगत तयार गरिएको छ या छैन? क)छ ख)छैन				
३. आन्तरिक लेखापरीक्षणमा औल्याइएका कैफियतहरूको सुधार वा बेरजु फर्स्यौटको बवस्था कस्तो रहेको छ?				
क)	आधारभूत (Basic)	ख)ग्राहा (Acceptable)	सन्तोषजनक (Satisfactory)	उत्तम (Good)
			उत्कृष्ट (Excellence)	
नोट: (बेरजु प्रगतिका वा कैफियत सुधारको विश्लेषणको बारेमा यहाँ उल्लेख गर्नु पर्ने)				
अन्तिम लेखापरीक्षण सम्बन्धी:				
४. गत वर्षको कारोवारको महालेखा परीक्षकबाट लेखापरीक्षण भएको छ? क)छ ख)छैन				
५. म. ले. प. बेरजुको लगत नेपाल सरकारबाट तोकिएको ढांचामा राखे गरिएको छ वा छैन ? क)छ ख)छैन नोट: (लगत कार्यालय प्रयोजनका लागि पर्याप्तताको विश्लेषण गर्ने)				
६. म. ले. प. लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्राप्त भएको ३५ दिनभित्र प्रतिक्रिया वा जवाफ दिइएको छ वा छैन ? क)छ ख)छैन				

७. म. ले. प. बेरुजुको प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि कार्यालयमा बान्तरिक छलफल गराइएको छ ?

क) छ

ख) छैन

(आन्तरिक छलफलको माइन्यूटबाट यकिन गर्ने)

द.म. ले. प. लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्राप्त हुँदाको बेरुजुमा ३५ दिन भित्र पठाइने प्रतिक्रिया वा जवाफबाट बेरुजु फछ्यौटको अवस्था कस्तो रहेको छ ?

क) आधारभूत
(Basic)

ख) ग्राहा
(Acceptable)

ग)सन्तोषजनक
(Satisfactory)

घ)उत्तम
(Good)

उत्कृष्ट
(Excellence)

नोट: (बेरुजु बेरुजु फछ्छपौटको प्रगति प्रतिशत र असुल उपर तथा पेशकी बेरुजुका लागि सम्बन्धित उपायहरू जस्तै: पत्र लेखे, ताकेता गर्ने आदि कार्यका आधारमा विश्लेषण गरी यहाँ उल्लेख गर्नु पर्ने।

९. बेरुजु फछ्यौटको लागि कार्ययोजना बनाई सोको कार्यान्वयन गर्ने गरिएको छ वा छैन ?

क)छ

ખ)છૈન

नोट: (कार्ययोजना को सान्दर्भिकता र उपयोगिताको विश्लेषण गरी यहाँ उल्लेख गर्ने पर्ने)

१०. म.ले.प. बेरुजु फछ्यौट (असुलउपर गर्नु पर्ने, नियमित गर्नु पर्ने र पेशकी बाँकी) को प्रगति अवस्था कस्तो रहेको?

क) आधारभूत
(Basic)

ख) ग्राहा
(Acceptable)

ग) सन्तोषजनक
(Satisfactory)

घ)उत्तम (Good)	
-------------------	--

ड) उत्कृष्ट
(Excellence)

नोट: (बेरुजु फछ्छपौटको प्रगति प्रतिशत र असुल उपर तथा पेशकी बेरुजुका लागि सम्बन्धित उपायहरू जस्तै: पत्र लेखे, ताकेता गर्ने आदि कार्यका आधारमा विश्लेषण गरी यहाँ उल्लेख गर्न पर्ने)

११. बेरुजुको स्थिति र फस्यौटको विवरण समेटिएको मासिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने गरिएको छ वा छैन?

क)छ

ખ)છૈન

३ अनुगमन गरिएको मितिसम्मको चेरुजु बाँकी र फछ्यौटको जानकारी) कूल बेरुजु र फछ्यौट विवरण: .
छोटकरीमा राखे ।

४. अनुगमन गर्दा कुनै निर्देशन दिएको भए सोको विवरण:

५. समितिका सदस्यहरु:

पद	नाम	दस्तखत
१.संयोजक		
२.सदस्य		
३.सदस्य		
४.सदस्य		
५.सदस्य		

आज्ञाले

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत